

*Oktatás-
Informatika-
Pedagógia
konferencia*

*2023
Debrecen*

Oktatás -

Informatika -

Pedagógia

2023

Debrecen

2023. február 10.

OKTATÁS – INFORMATIKA – PEDAGÓGIA
KONFERENCIA
2023

Szerkesztette:

Molnár György – Buda András

Debreceni Egyetem Nevelés- és Művelődéstudományi Intézet

Logó: Hülber László

ISBN 978-963-490-493-9

Debrecen
2023

Tartalomjegyzék

KONFERENCIA-FELHÍVÁS	8
PROGRAM	11
AZ ELŐADÁSOK ÖSSZEFOGLALÓI	20
<i>Albert Ágnes, Csizér Kata</i>	
A NYELVTANULÁSHOZ KAPCSOLÓDÓ TECHNOLÓGIAI AUTONÓMIA: MOTIVÁCIÓ, ÉNHATÉKONYSÁG ÉS ÉRZELMEK HATÁSAINAK VIZSGÁLATA	21
<i>Bajnok, Andrea, Kriszta, Edina, Korpics, Márta, Korpics, Fanni</i>	
HIGHER EDUCATION RESEARCH ON PANDEMIC EXPERIENCES: WITH LECTURERS IN THE FOCUS	22
<i>Balkányi Péter</i>	
AZ NLP HATÁSA AZ E-LEARNINGRE: AKTUÁLIS ALKALMAZÁS ÉS A JÖVŐBELI LEHETŐSÉGEK ELEMZÉSE.....	23
<i>Berei Emese Beáta</i>	
DIGITÁLIS ESZKÖZÖK ÉS EGYÉNI TANULÁSI STRATÉGIÁK PREFERÁLÁSA FELSŐOKTATÁSI HALLGATÓK KÖRÉBEN.....	24
<i>Bottyán László</i>	
DIGITÁLIS KOMPETENCIA ÉS A BIZTONSÁGTUDATOSSÁG	25
<i>Dringó-Horváth Ida, Chogyelkáné Babócsy Ildikó, T. Nagy Judit</i>	
A TECHNOSTRESSZ CSÖKKENTÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI A FELSŐOKTATÁS EREDMÉNYES DIGITALIZÁCIÓJÁÉRT	26
<i>Gonda Zsuzsa</i>	
MÓDSZEREK ÉS MUNKAFORMÁK AZ ONLINE MAGYARÓRÁN	27
<i>Hartyándi, Mátyás</i>	
UNLOCKING THE BOX OF POSSIBILITIES. EXPLORING THE ROLE OF PRETENSE IN SIMULATION-BASED LEARNING AND IMMERSIVE LEARNING ENVIRONMENTS.....	28
<i>Herczegh Judit, Márkus Edina</i>	
KULTÚRAKÖZVETÍTŐ MÉMEK A DEBRECENI EGYETEMEN	29

<i>Hollóy Zsolt</i>	
KAPCSOLATTEREMTÉS AZ ONLINE ANYANYELVI ÉS IRODALOM TANÓRÁN.....	30
<i>Horváth, Balázs, Németh, Dániel Zsolt, Kupó, Bálint, Bánfai, Bálint</i>	
A VIRTUÁLIS VALÓSÁG SZEREPE AZ ELSŐSEGÉLYNYÚJTÁS OKTATÁSÁBAN.....	31
<i>Horváth László</i>	
MESTERSÉGES INTELLIGENCIA AZ OKTATÁSBAN: LEHETŐSÉGEK ÉS KIHÍVÁSOK	32
<i>Karl Éva</i>	
OKTATÁSinFORMATIKAI ÉS TECHNOLÓGIAI KIHÍVÁSOK IDŐSZERŰ KÉRDÉSEI A KÖZNEVELÉSBEN	33
<i>Karsai Krisztina, Zoltán Majó-Petri</i>	
MÍTOSZ ÉS VALÓSÁG: HOGYAN LESZ MILLIÓS NÉZETTSÉGŰ EGY EGYETEMI PROFESSZOR A TIKTOKON?	34
<i>Klíma Gábor</i>	
A DESIGN PEDAGÓGIA ÉS A STEAM MODELL SZERINTI TARTALMI INTEGRÁCIÓ ALKALMAZÁSI LEHETŐSÉGEI A VIZUÁLIS KULTÚRA TANÍTÁSÁBAN - A STEAM MÉRÉSE	35
<i>Kocsó Edina</i>	
KOMPLEX ÉRTÉKELÉSI STRATÉGIÁK HASZNÁLATA TANULÁSMENEDZSMENT RENDSZERBEN EGY EGYETEMI TANTÁRGY OKTATÁSÁBAN.....	36
<i>Korpács Márta Katalin, Bajnok Andrea</i>	
INTÉZMÉNYI VÁLASZ A FELSŐOKTATÁSBAN BEKÖVETKEZŐ VÁLTOZÁSOKRA: ESETTANULMÁNY A NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM PEDAGÓGIAI VÁLTOZÁSI FOLYAMATRÓL.....	37
<i>Kovács Márk, Matlári Andrea, Királyné Bálint Karolina</i>	
E-LEARNING TANANYAGOK ÖSSZEHASONLÍTÓ HATÉKONYSÁGVIZSGÁLATA	38
<i>Kubinger-Pillmann Judit, Györe Géza</i>	
FELSŐOKTATÁSBAN TANULÓ DISZLEXIÁS HALLGATÓK SZÁMÁRA KÉSZÜLŐ ONLINE TANANYAG TIPOGRÁFIAI ÉS SZERKEZETI KÉRDÉSEI.....	39

<i>Kuttner Ádám</i>	
INSTAGRAM A MÚZEUMI ISMERETTERJESZTÉSBEN	40
<i>Ládiné Szabó Tünde Julianna, Molnár György</i>	
DIGITÁLIS ESZKÖZÖK (LEARNINGAPPS) SZEREPE A DIGITÁLIS TANRENĐŰ OKTATÁS SORÁN	41
<i>Liszkai Anikó</i>	
KISGYERMEKKORI MATEMATIKAI KÉPESSÉGEK FEJLESZTÉSE ARTEC ROBOTOKKAL.....	42
<i>Máté-Szabó Barbara, Márkus Edina</i>	
TANULÁSI MOTIVÁCIÓ ÉS TANULÁSMÓDSZERTANI SAJÁTOSSÁGOK VIZSGÁLATA A FELSŐOKTATÁSI SZAKKÉPZÉSBEN TANULÓ HALLGATÓK KÖRÉBEN	43
<i>Molnár György</i>	
A DIGITÁLIS KOMPETENCIADEFICIT JELENSÉGE, ÉRTELMEZÉSI ÉS MÉRÉSI LEHETŐSÉGEI	44
<i>Námesztónszéki Zsolt</i>	
HELYZETI TANULÁS (SITUATED LEARNING) ALKALMAZÁSI LEHETŐSÉGEI AZ ONLINE TANULÁSI KÖRNYEZETEKBE.....	45
<i>Németh Szilvia, Timár Borbála</i>	
A 12-14 ÉVESEK DIGITÁLIS GYERMEKVÉDELMI PROFILJAI – AZ ONLINE KOCKÁZATI KITETTSÉG ÉS DIGITÁLIS JÓLLÉT TÜKRÉBEN.....	46
<i>Pete József</i>	
A KÖZÉPISKOLAI TÖRTÉNELEMOKTATÁST TÁMOGATÓ DIGITÁLIS FELÜLETEK ÖSSZEHASONLÍTÓ VIZSGÁLATÁNAK NÉHÁNY EREDMÉNYE.....	47
<i>Sinkovics Ádám</i>	
TANULÓI PREZENTÁCIÓK VIZSGÁLATA KONSZENZUÁLIS ÉRTÉKELÉSI TECHNIKÁVAL.....	48
<i>Sípos Katalin</i>	
A PEDAGÓGUSOK KÖZÖTTI TUDÁSÁRAMLÁS MEGVALÓSULÁSA AZ ONLINE OKTATÁS IDEJÉN.....	49
<i>Székelly Csilla Imola</i>	
AZ OKTATÁS KORSZERŰ AUDIOVIZUÁLIS TERE: PEDADOME.....	50

Szűts Zoltán

AZ EGYIK GÉP KIMOSSA A RUHÁM, A MÁSIK MEG MEGÍRJA A
HÁZIFELADATOM? A CHATGPT OKTATÁSI KIHÍVÁSAI 51

Thékes, István

CAPTION-SUPPORTED LANGUAGE LEARNING – A REPLICATION
CONTROL-GROUP EXPERIMENT..... 52

Vécsey Virág

MÉDIA ÉS DIZÁJN - EGY ÚJ KOMPLEX, INTERDISZCIPLINÁRIS
EGYETEMI KÉPZÉSI SZAKIRÁNY FELÉPÍTÉSE ÉS A
VISSZAJELZÉSEK 53

Visnovitz Ferenc, Tóth-Mózes Szilvia

HOGYAN TÁMOGASSUK A KURZUSDESIGN KIALAKÍTÁSÁT? -
ÖNJÁRÓ KURZUSOKTÓL A SZEMÉLYRE SZABOTT MÓDSZERTANI
KONZULTÁCIÓIG..... 54

KONFERENCIA-FELHÍVÁS

Oktatás – Informatika – Pedagógia Konferencia 2023

Rendezvényünkkel a szakmai találkozás lehetőségét kívánjuk biztosítani azoknak, akik a digitális pedagógiához kapcsolódó témakörökben neveléstudományi, pszichológiai, gyógypedagógiai és óvodapedagógiai területen kutatnak, oktatnak vagy fejlesztési tevékenységet végeznek. Várjuk a köznevelésben, felsőoktatásban, piaci környezetben megvalósuló vizsgálatok, fejlesztő programok, pedagógiai kísérletek, innovatív oktatási módszerek eredményeit, vagy az ezekhez kapcsolódó jó gyakorlatok elemző beszámolóit és esettanulmány-jellegű elemzéseiket.

A konferencia kiemelt témakörei:

- IKT alapú innováció a tanulószervezésben
- digitális tananyagszerkesztés
- digitális esélyegyenlőség
- tanítás-tanulás COVID alatt, után
- digitális kompetenciák az oktatási rendszerekben
- virtuális tanulási környezetek, kiterjesztett valóság
- webstatisztikai elemzések, adatbányászat
- nyílt oktatás, MOOC
- Big Data, crowdsourcing
- oktatástervezés

Absztraktokat magyar vagy angol nyelven, szimpózium és tematikus előadás kategóriákban lehet benyújtani a honlapunkon. Minden szakmai anyagot az Országos Neveléstudományi Konferencia bírálati rendszerének megfelelően értékelünk. A konferencia nyelve angol és magyar.

A KONFERENCIA BIZOTTSÁGAI

Tudományos Programbizottság

- **Benedek András**
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem,
Műszaki Pedagógia Tanszék
- **Buda András - elnök**
Debreceni Egyetem,
Nevelés- és Művelődéstudományi Intézet
- **Molnár Gyöngyvér**
Szegedi Tudományegyetem,
Neveléstudományi Intézet
- **Molnár György**
Óbudai Egyetem,
Kandó Kálmán Villamosmérnöki Kar
- **Námesztovszki Zsolt**
Újvidéki Egyetem,
Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar
- **Ollé János**
Pannon Egyetem,
Neveléstudományi Intézet
- **Simonics István**
Óbudai Egyetem,
Trefort Ágoston Mérnökpedagógiai Központ
- **Turcsányi-Szabó Márta**
Eötvös Loránd Tudományegyetem,
Informatikai Kar

Szervezőbizottság

- **Bocsi Veronika - elnök**
Debreceni Egyetem, Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar
- **Buda András**
Debreceni Egyetem, Nevelés- és Művelődéstudományi Intézet
- **Pap-Szigeti Róbert**
Neumann János Egyetem, GAMF Műszaki és Informatikai Kar
Gimnázium
- **Szabó József**
Debreceni Egyetem, Nevelés- és Művelődéstudományi Intézet

Programszervezés

Debreceni Egyetem

Nevelés- és Művelődéstudományi Intézet

4032 Debrecen, Egyetem tér 1.

Levelezési cím: 4002, Debrecen, Pf. 400.

DAB Neveléstudományi Munkabizottsága

4032 Debrecen, Thomas Mann u. 49.

Levelezési cím: 4015 Debrecen, Pf.: 7. Thomas Mann u. 49.

A tudományos programbizottság elnöke:

Buda András (Debreceni Egyetem)

email: buda.andras@arts.unideb.hu

A szervezőbizottság elnöke

Bocsi Veronika (Debreceni Egyetem)

email: bocsiv@ped.unideb.hu

Helyszín: online tér – Webex meetingek

A konferencia honlapja: <http://oktinfkonf.com/2023/>

OKTATÁS – INFORMATIKA – PEDAGÓGIA
KONFERENCIA

2023. február 10.

Online tér

PROGRAM

10:00-10:10	KÖSZÖNTÉS, MEGNYITÓ <i>Bartha Elek</i> oktatási rektorhelyettes <i>Buda András</i> a konferencia elnöke
10:10-11:00	PLENÁRIS ELŐADÁSOK <i>Karl Éva</i> Oktatásinformatikai és technológiai kihívások időszerű kérdései <i>Molnár György</i> A digitális kompetenciadeficit jelensége, értelmezési és mérési lehetőségei
11:00-11:15	SZÜNET
11:15-13:00	TEMATIKUS SZEKCIÓ-ELŐADÁSOK I.
13:00-13:30	SZÜNET
13:30-15:15	TEMATIKUS SZEKCIÓ-ELŐADÁSOK II.
15:15-15:30	SZÜNET
15:30-17:15	TEMATIKUS SZEKCIÓ-ELŐADÁSOK III.

TEMATIKUS SZEKCIÓ-ELŐADÁSOK I.

11.15-13.00

TEACHING, LEARNING AND DIGITISATION

<i>Elnök:</i> Simonics István	Caption-supported language learning – a replication control-group experiment <i>Thékes István</i>
	Higher Education Research on Pandemic Experiences: with Lecturers in the Focus <i>Bajnok Andrea, Kriszó Edina, Korpics Márta, Korpics Fanni</i>
	Unlocking the Box of Possibilities. Exploring the Role of Pretense in Simulation-Based Learning and Immersive Learning Environments <i>Hartyándi Mátyás</i>

TEMATIKUS SZEKCIÓ-ELŐADÁSOK I.

11.15-13.00

DIGITALIZÁCIÓ AZ ISKOLÁKBAN

<i>Elnök:</i> Buda András	Tanulói prezentációk vizsgálata konszenzuális értékelési technikával <i>Sinkovics Ádám</i>
	Módszerek és munkaformák az online magyarórán <i>Gonda Zsuzsa</i>
	A középiskolai történelemoktatást támogató digitális felületek összehasonlító vizsgálatának néhány eredménye <i>Pete József</i>
	A nyelvtanuláshoz kapcsolódó technológiai autonómia: motiváció, énhatékonyság és érzelmek hatásainak vizsgálata <i>Albert Ágnes, Csizér Kata</i>
	A Design pedagógia és a STEAM modell szerinti tartalmi integráció alkalmazási lehetőségei a Vizuális Kultúra tanításában - A STEAM mérése <i>Klima Gábor</i>

TEMATIKUS SZEKCIÓ-ELŐADÁSOK I.

11.15-13.00

KÉPZÉS, VÁLTOZÁS FELSŐ FOKON

<i>Elnök:</i> Kubinger- Pillmann Judit	Média és Dizájn - egy új komplex, interdiszciplináris egyetemi képzési szakirány felépítése és a visszajelzések <i>Vécsey Virág</i>
	Hogyan támogassuk a kurzusdesign kialakítását? - Önjáró kurzusoktól a személyre szabott módszertani konzultációig <i>Visnovitz Ferenc, Tóth-Mózer Szilvia</i>
	Komplex értékelési stratégiák használata tanulásmenedzsment rendszerben egy egyetemi tantárgy oktatásában <i>Kocsó Edina</i>
	Intézményi válasz a felsőoktatásban bekövetkező változásokra: Esettanulmány a Nemzeti Közsolgálati Egyetem pedagógiai változási folyamatáról <i>Korpics Márta Katalin, Bajnok Andrea</i>

TEMATIKUS SZEKCIÓ-ELŐADÁSOK II.

13.30-15.15

LEHETŐSÉGEK ÉS VESZÉLYEK AZ ONLINE TÉRBEN

Elnök: Szűts Zoltán	A 12-14 évesek digitális gyermekvédelmi profiljai – az online kockázati kitettség és digitális jóllét tükrében <i>Németh Szilvia, Timár Borbála</i>
	Digitális kompetencia és a biztonság tudatosság <i>Bottyán László</i>
	Kapcsolatteremtés az online anyanyelvi és irodalom tanórán <i>Hollóczy Zsolt</i>
	Digitális eszközök (LearningApps) szerepe a digitális tanrendű oktatás során <i>Ládiné Szabó Tünde Julianna, Molnár György</i>
	A pedagógusok közötti tudásáramlás megvalósulása az online oktatás idején <i>Sípos Katalin</i>

TEMATIKUS SZEKCIÓ-ELŐADÁSOK II.

13.30-15.15

TANULÓK A XXI. SZÁZADBAN

Elnök: Námesztovszki Zsolt	<p>Kisgyermekkori matematikai képességek fejlesztése ArTeC robotokkal</p> <p><i>Liszkai Anikó</i></p>
	<p>A virtuális valóság szerepe az elsősegélynyújtás oktatásában</p> <p><i>Horváth Balázs, Németh Dániel Zsolt, Kupó Bálint, Bánfai Bálint</i></p>
	<p>Tanulási motiváció és tanulásmódszertani sajátosságok vizsgálata a felsőoktatási szakképzésben tanuló hallgatók körében</p> <p><i>Máté-Szabó Barbara, Márkus Edina</i></p>
	<p>Helyzeti tanulás (situated learning) alkalmazási lehetőségei az online tanulási környezetekben</p> <p><i>Námesztovszki Zsolt</i></p>
	<p>Digitális eszközök és egyéni tanulási stratégiák preferálása felsőoktatási hallgatók körében</p> <p><i>Berei Emese Beáta</i></p>

KOMPLEX OKTATÓI TELJESÍTMÉNYÉRTÉKELŐ RENDSZER – *PROFFORMANCE WORKSHOP*

13.30-15.15

Vass Vilmos¹, Besze Szilvia², Szabó Csilla², Lőrík Lilla²

¹ Budapesti Metropolitan Egyetem, ² Tempus Közalapítvány

Az oktatók teljesítményértékelése a hazai és a nemzetközi felsőoktatási intézmények egyik stratégiai pontja. Korábban az elszámoltathatósági és a minőségbiztosítási folyamatok rámutattak arra, hogy egyrészt a „túladminisztrálás”, másrészt a „kemény” elszámoltathatóság nem támogatja a minőségi tanulási-tanítási folyamatokat, másrészt az oktatók objektív és valid értékelését sem segíti. Napjainkban előtérbe kerülnek a komplex, kompetencia-alapú, horizontális szempontokat hangsúlyozó, a formatív (fejlesztő) értékelésre épülő teljesítményértékelő rendszerek, amelyek lehetővé teszik az oktatók fejlődésének a nyomon követését, másrészt az innovációs folyamatokat is erősítik.

A PROFFORMANCE projekt keretében kidolgozott 3 dimenziós, több szempontú oktatói teljesítményértékelő eszköz adatokat szolgáltat az oktatás és tanulás minőségének javítását célzó többszintű döntéshozatalhoz. A felsőoktatási intézmények használhatják a meglévő minőségbiztosítási rendszereik kiegészítésére, de nagyszerű eszköz az európai együttműködések pl. az Európai Egyetemi Szövetségek minőségbiztosításához is.

Az eszköz előnyei:

1. Az oktatói feladatok, kompetenciák széles körét fedi le.
2. Speciális területeket is érint: digitalizáció, inklúzió, nemzetköziesítés, fenntarthatóság.
3. A tanárok teljesítményét 3 nézőpontból (ön- társ- és hallgatói) vizsgálja

Az eszköz ingyenesen elérhető a <https://tool.profformance.eu/> oldalon.

A workshop keretén belül a résztvevők - felsőoktatási oktatók, vezetők és szakemberek - megismerhetik az egyszerre adaptív és formatív eszköz működését, felhasználási lehetőségeit és kipróbálhatják az eszköz társértékelő funkcióját, amely után alkalom nyílik az oktatói teljesítményértékeléssel kapcsolatos kérdések megvitatására is.

TEMATIKUS SZEKCIÓ-ELŐADÁSOK III.

15.30-17.15

A JÖVŐ KAPUJÁBAN

Elnök: Ollé János	Mesterséges intelligencia az oktatásban: lehetőségek és kihívások <i>Horváth László</i>
	Az NLP hatása az e-learningre: Aktuális alkalmazás és a jövőbeli lehetőségek elemzése <i>Balkányi Péter</i>
	A technostressz csökkentésének lehetőségei a felsőoktatás eredményes digitalizációjáért <i>Dringó-Horváth Ida, Chogyelkáné Babócsy Ildikó, T. Nagy Judit</i>
	Az egyik gép kimossa a ruhám, a másik meg megírja a házfeladatom? A ChatGPT oktatási kihívásai <i>Szűts Zoltán</i>
	Az oktatás korszerű audiovizuális tere: PedaDome <i>Székegy Csilla Imola</i>

TEMATIKUS SZEKCIÓ-ELŐADÁSOK III.

15.30-17.15

HALLGATÓK – OKTATÓK – KÉPZÉSEK

Elnök: Molnár György	Felsőoktatásban tanuló diszlexiás hallgatók számára készülő online tananyag tipográfiai és szerkezeti kérdései <i>Kubinger-Pillmann Judit, Györe Géza</i>
	E-learning tananyagok összehasonlító hatékonyságvizsgálata <i>Kovács Márk, Matlári Andrea, Királyné Bálint Karolina</i>
	Kultúraközvetítő mémek a Debreceni Egyetemen <i>Herczegh Judit, Márkus Edina</i>
	Instagram a múzeumi ismeretterjesztésben <i>Kuttner Ádám</i>
	Mítosz és valóság: hogyan lesz milliós nézettségű egy egyetemi professzor a TIKTOKon? <i>Karsai Krisztina, Zoltán Majó-Petri</i>

AZ ELŐADÁSOK ÖSSZEFOGLALÓI
az első szerzők betűrendjének sorrendjében

A NYELVTANULÁSHOZ KAPCSOLÓDÓ TECHNOLÓGIAI AUTONÓMIA: MOTIVÁCIÓ, ÉNHATÉKONYSÁG ÉS ÉRZELMEK HATÁSAINAK VIZSGÁLATA

Albert Ágnes, Csizsér Kata

Eötvös Loránd Tudományegyetem, BTK, Angol-Amerikai Intézet, Angol
Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék

albert.agnes@btk.elte.hu, wein.kata@btk.elte.hu

Előadásunk célja, hogy feltérképezzük a nyelvtanuláshoz kapcsolódó technológiai autonómia (Benson, 2006) olyan előre jelző változóit, amelyek fontos szerepet játszanak a nyelvtanulási folyamatokban. Ezért a motivált tanulási viselkedést (Dörnyei & Ushioda, 2021), az énhatékonyságot (Bandura, 1986) és számos nyelvtanuláshoz kapcsolódó érzelmet (Albert et al., 2019) operacionalizáltuk kvantitatív vizsgálatunkban. Kutatási kérdésünkben a kapcsolati összefüggések mellett a nemek közti különbségek vizsgálatát hangsúlyoztuk.

A standardizált kérdőívünket 1152 középiskolás diák töltötte ki, 467 fiú és 682 lány (három diáknál hiányzott ez az információ). Regresszió elemzés eredményei alapján megállapíthatjuk, hogy a motiváció és énhatékonyság mellett számos érzelm is szignifikánsan alakítja a nyelvtanuláshoz kapcsolódó technológiai autonómiát, amelyek közül a zavarodottság (negatív hatás) és az unalom (meglepő módon pozitív hatással) alakítja az autonómiát a diákoknál, míg a büszkeség és szégyen a fiúk, a szorongás pedig csak a lányok esetében szignifikáns. Eredményeink elméleti és pedagógiai jelentőséggel is bírnak, a vizsgált egyéni változókkal kapcsolatos eredmények hozzájárulnak ezen változók komplex hatásmechanizmusának a vizsgálatához, a pedagógia következtetések pedig a tanárok szerepének fontosságára hívják fel a figyelmünket a pozitív érzelmek alakításával kapcsolatosan.

HIGHER EDUCATION RESEARCH ON PANDEMIC EXPERIENCES: WITH LECTURERS IN THE FOCUS

Bajnok, Andrea, Kriskó, Edina, Korpics, Márta, Korpics, Fanni

Nemzeti Közzolgálati Egyetem

*bajnok.andrea@uni-nke.hu, krisko.edina@uni-nke.hu,
korpics.marta.katalin@uni-nke.hu, korpics.fanni@uni-nke.hu*

There is an increasing ambition internationally to improve the quality of education (Kálmán, 2019). The changes forced by emergency remote teaching have raised awareness of digital education even more, they have required flexible institutional and faculty responses, and they have led to the appearance and the widespread use of new teaching methodologies (Sutton & Jorge, 2020).

To explore the long-term impact of the pandemic on the work of lecturers, a focus group research was conducted between September and December 2022 at the University of Public Service involving university lecturers. The focus of our research is on lecturers' perceptions of the digital switchover. We are interested in shedding light on how they experienced and went through emergency remote teaching, how special circumstances affected their teaching, and what long-term effects they recognise in their work afterwards.

Focus group research is a qualitative data collection method widely used in social sciences, in which participants talk in small groups of 4-8 people, in a more structured way than in everyday conversations, under specific conditions set by a moderator. The group discussion is repeated several times with similar types of participants to identify trends and patterns of opinions. (Krueger & Casey, 2015) The structure is provided by planned, guided interview questions, through which the moderator encourages the participants to talk to each other and to share their attitudes on a particular topic.

Compared to other qualitative methods, such as face-to-face interviews, focus group research is only rarely used in higher education research. Group interviews are more time-consuming to organise and require much more care and special circumstances. The technical features of the process include a special venue, audio, and video recording and in addition to the moderator actively engaging in the conversation the presence of an observer too. (Síklaki, 2006). However, as a result of coordinated, well-prepared and well-organised research, small group discussions bring individual opinions and views to the surface more evidently, participants interact dynamically in their attitudes and influence each other. The same cannot be said for individual interviews. In our presentation, we will discuss the conditions required for the effectiveness of focus group research in higher education, with the aim to promote the method and to contribute to improving lecturers' work.

Az előadás a TKP2021-NKTA-51 számú projekt keretében, a Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Alapból biztosított támogatással, a Tématerületi Kiválósági Program 2021 pályázati program finanszírozásában valósult meg.

AZ NLP HATÁSA AZ E-LEARNINGRE: AKTUÁLIS ALKALMAZÁS ÉS A JÖVŐBELI LEHETŐSÉGEK ELEMZÉSE

Balkányi Péter

Budapesti Corvinus Egyetem

peter.balkanyi@uni-corvinus.hu

A természetes nyelvi feldolgozás (NLP) gyorsan fejlődő terület, amely forradalmasíthatja az e-tanuláshoz való hozzáállásunkat. Ez az előadás az NLP jelenlegi helyzetét tárgyalja az e-learningben, és feltárja, hogyan használható a hallgatói élmény kialakulásának támogatására.

Az előadás első része rövid áttekintést nyújt az NLP-ről és annak alkalmazásáról. Ennek keretében szó lesz a jelenleg a területen alkalmazott NLP-technikákról és technológiákról, például röviden a gépi tanulásról (Mitchell, 1997), a mélytanulásról (LeCun, Bengio, & Hinton, 2015) és a természetes nyelvi generálásról (Press et al., 2017).

Az előadás második része arra összpontosít, hogy az NLP milyen módon használható az e-learning területén. Ez magában foglalja az NLP használatának megismerését a személyre szabás, az adaptív tanulás, a természetes nyelvi alapú értékelések, az intelligens oktatórendszerek, a virtuális asszisztensek, a nyelvtanulási platformok és az automatikus esszéértékelő rendszerek esetében. Emellett az előadás kitér arra is, hogyan lehet a tanulási élményt javítani az NLP használatával (Baker, Martin & Rossi, 2016, Litman, 2016, Ramesh & Sanampudi, 2022, Wang, et al., 2023).

Az előadás továbbá áttekintést nyújt a chatbotok, az automatizált visszajelzések, a természetes nyelvi generálás és a tanulói adatok elemzésének jelenlegi alkalmazásairól a tanítás fejlesztése szempontjából. Arról is szó lesz, hogyan lehet új tartalmakat, például összefoglalókat, kérdéseket vagy akár teljes esszéket generálni text-to-speech (leírt szöveg beszéddé alakítása) és speech-to-text (beszéd felismerő) alkalmazások segítségével (Lalwani et al., 2018, Kang et al., 2019, McNamara et al., 2017, Burstein, 2009, Contreras et al. 2019, Bakken et al. 2019).

Röviden kitérek az NLP jövőbeli lehetőségeire és irányaira az e-learningben, beleértve az NLP használatát a virtuális és kiterjesztett valóság környezetekben (Jang & Park, 2022), a természetes nyelvi megértést (Zubani et al., 2020) és a „társalgási ágenseket”.

Az előadás utolsó része a terület kihívásairól és korlátairól szól. Ennek keretében szó lesz az NLP használatával kapcsolatos etikai megfontolásokról (Leidner & Plachouras, 2017), a tanulók adatvédelmére és biztonságára gyakorolt lehetséges hatásokról, a szabványosítás hiányáról, a korlátozott hozzáférhetőségi problémákról és a technikai korlátokról (Asakura et al., 2020).

Összességében ez az előadás áttekintést kíván nyújtani az NLP és az e-learning jelenlegi helyzetéről, és bemutatja, hogy ez a technológia milyen lehetőségeket és veszélyeket rejt. Vajon az oktatás forradalmasítását várhatjuk ettől a technológiától vagy a ma ismert oktatás végétét?

DIGITÁLIS ESZKÖZÖK ÉS EGYÉNI TANULÁSI STRATÉGIÁK PREFERÁLÁSA FELSŐOKTATÁSI HALLGATÓK KÖRÉBEN

Berei Emese Beáta

Emanuel Egyetem, Nagyvárad, Románia

bereiemesse@gmail.com

Az élethosszig tartó tanulás (LLL) alappillére az egyéni tanulás, melynek 21. századi módja egyre inkább összekapcsolódik az internet- és a digitális eszközök használatával. Napjainkban nem csak a tradicionális oktatást váltotta fel a hibrid mód, hanem a tanulók, hallgatók egyéni tanulási technikái, szabadidő eltöltési szokásai is vegyesek, melynek során a fizikai környezetük szervesen összefonódik a digitális eszközök révén a virtuális környezettel. A hallgatók mindkét környezetben jelen vannak és ez befolyásolja egyéni tanulási stratégiáikat is (Berei & Pusztai 2022).

Kutatásunkban felsőoktatási hallgatók digitális eszközhasználatát és tanulási stratégiáit vizsgáltuk. A kutatás kérdései a következők voltak: Milyen a digitális felszereltsége a felsőoktatási hallgatóknak és családjaiknak? Milyen elemi technikákat alkalmaztak a diákok az egyéni tanulásuk során? A kvantitatív vizsgálatban 2210 hallgató vett részt Románia, Szlovákia, Magyarország, Szerbia és Ukrajna 15 felsőoktatási intézményéből. Az adatokat a Debreceni Egyetem Felsőoktatási Kutatási és Fejlesztési Központja (CHERD – H) keretében gyűjtöttük 2019-ben, az elemzést SPSS statisztikai programmal végeztük.

A hallgatók beszámoltak a birtokukban levő egyéni és családi digitális eszközökről, anyagi helyzetükről, tanulási technikáikról a valós és virtuális környezetben. Eredményeink szerint a legtöbb diák olyan családi háttérből érkezett, ahol rendelkeztek az alapvető digitális eszközökkel (okostelefon, PC, laptop) valamint internet kapcsolattal is, függetlenül a származási országtól. Elektronikus könyv olvasás vagy tablet viszont csak a családok felének (54%) volt a tulajdonában. Megállapítottuk, hogy egyéni felkészülésük során kapcsolódtak a valós és a virtuális környezethez egyaránt. A hallgatók kedvenc tanulási módja a hagyományos (könyv) vagy digitális formátumú tananyag néma olvasása volt és a fontos információkat megjelölték, vázlatot készítettek. Több mint felük (52%) nyilatkozta, hogy soha nem tanult videók (tutorial) vagy hangfelvételek (podcast) segítségével, többségük az összefoglaló tanulási módot preferálta: prezentációkat, illusztrációkat néztek vagy olvastak. A hallgatók elemi tanulási technikáit faktoranalízissel elemezve olyan mintázatot találtunk, amely arra utal, hogy a vizualitás viszont jelen volt mindegyik tanulási stratégiában: a tananyag néma olvasása összekapcsolódott a bemutatók, illusztrációk segítségével történő vázlatos tanulással, továbbá az ábrák, jegyzetek készítése a fontos információk megjelölésével. Egy másik tendencia, amit kitapintottunk az információfeldolgozás mentén, az az információk redukált, vázlatos preferálása. Eredményeink segíthetnek a felsőoktatási tananyagkészítésben, és arra engednek következtetni, hogy napjainkban a digitális eszközök nélkülözhetetlenné váltak mind a tanulásban, mind az oktatás folyamatának a megtervezésében. Oktatóként a tananyagkészítés során jó számolni azzal, hogy a hallgatók egyre inkább vizuálisan tanulnak és a rövid, vázlatos, prezentáció jellegű technikákat preferálják, ezek kombinációja mentén alakítják ki tudatos tanulási stratégiáikat.

DIGITÁLIS KOMPETENCIA ÉS A BIZTONSÁGTUDATOSSÁG

Bottyán László

Pécsi Tudományegyetem

laszlo@bottyán.com

A digitális kompetencia az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges nyolc kulcskompetencia egyike, amellyel az Európai Unió az egész életen át tartó tanulás révén biztosítandó új alapvető készségek biztosítását tűzte ki céljául. Az ajánlás 2018-as verziójában már konkrétan említi a biztonsággal, ideértve a kiberbiztonsággal kapcsolatos kompetenciákat is. Nem csak az ajánlások, de a digitális kompetencia referenciakeretek is említést tesznek a biztonságról, mint az európai állampolgároknak szánt DigComp és a pedagógusoknak kidolgozott DigCompEdu.

A biztonságtudatosság fogalmára nincs egyértelmű szakmai definíció. Már az alapfogalmak is keverednek egymással, mint pl. informatikai biztonság, kiberbiztonság, adatbiztonság. Előadásomban megkísérlem először a fogalom tisztázását, továbbá bemutatni annak kapcsolatrendszerét.

A tudatosság meghatározását Allport (1935) tudás-attitűd-viselkedés (KAB) modelljére építettem, és Baumöl és Kirova (2018) vizsgálatával egészítettem ki, akik kifejezetten a kiberbiztonsági oktatás, tréning és tudatosságnövelő programok (SETA) sikerességét vizsgálták az említett modellel.

A biztonságtudatosság mérése nehézségekbe ütközik, mert kevés validált standard kérdőív áll rendelkezésre. Ráadásul a meglévő mérési, értékelési módszerek és eszközök nem terjednek ki az információbiztonság minden területére. Előadásomban bemutatok egy a olyan validált mérőeszközt, amely jelenleg a biztonságtudatosság különböző aspektusainak mérésére alkalmas.

Hasznos lenne egy teljeskörű validált modell, mert megbízhatóbban tudnánk mérni a tanárok-diákok és az egyes oktatási szervezetek információbiztonsági tudatosságának szintjét, illetve hatékonyabb eszközrendszerrel lehetne kialakítani az esetleges hiányosságok fejlesztése érdekében. Ezenkívül visszajelzéssel lehetne szolgálni a fenntartó és az oktatásügyi igazgatási szervek felé is.

A TECHNOSTRESSZ CSÖKKENTÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI A FELSŐOKTATÁS EREDMÉNYES DIGITALIZÁCIÓJÁÉRT

Dringó-Horváth Ida, Chogyelkáné Babócsy Ildikó, T. Nagy Judit

Károli Gáspár Református Egyetem

dringo.horvath.ida@kre.hu, babocsy.ildiko@kre.hu, tnagy.judit@kre.hu

Az előadás a technostressz egyes befolyásoló tényezőit vizsgálja a felsőoktatás hatékony digitalizációs folyamatainak támogatása érdekében. A technológiahasználat során fellépő különféle nehézségek szorongást és feszültséget válthatnak ki, ami pszichológiai és fizikai stresszhez vezethet. A technostresszként ismertté vált jelenség jelentősége az oktatási kontextusban egyre hangsúlyosabb, hiszen az új technológiák folyamatosan és egyre szélesebb körben nyernek teret az oktatási és kutatási folyamatokban egyaránt. Vizsgálata és hatásmechanizmusának feltárása kiemelkedően fontos annak tudatában, hogy mind a technológia használati szándékra, mind a konkrét digitális eszközhasználatra negatív hatással bír (Joo és mtsai, 2016; Maier és mtsai, 2015; Suh és mtsai, 2017).

Az előadás alapjául szolgáló kutatást 2022. első negyedévében végeztük a Károli Gáspár Református Egyetem oktatói körében (N=116), online kérdőív segítségével. Az összegyűjtött adatokat a SEM-modellt (structural equation modeling) használva a PLS (partial least squares) eljárás alapján elemeztük, a SmartPLS 4 program segítségével (Ringle és mtsai, 2022). Kutatási eredményeink alapján megállapíthatjuk, hogy a technostressz kialakulását és annak erősségét meghatározó faktorként jelenhet meg a digitális pedagógiai kompetencia, a munkatársi támogatás, valamint az IKT önhatékonyság.

A leírt hatásmechanizmusok alapján az előadás az oktatói technostressz hatékony csökkentésének lehetőségeit járja körbe a felsőoktatásban - konkrét gyakorlati példák segítségével -, feltárva a belső és külső erőforrásokat, melyek egyéni és környezeti tényezőkként meghatározónak bizonyulhatnak.

MÓDSZEREK ÉS MUNKAFORMÁK AZ ONLINE MAGYARÓRÁN

Gonda Zsuzsa

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar

gonda.zsuzsa@btk.elte.hu

A COVID19 járvány hatására kialakult oktatásszervezési formák a magyartanárokat is arra készítették, hogy digitális tanulási-tanítási tevékenységformákat dolgozzanak ki (Gonda 2022, Jánk-Lőrincz 2021). A digitális tanrend időszakát számos hazai és nemzetközi kutatás vizsgálta, amelyek eddig elsősorban az osztálytermi kommunikáció sajátosságait mutatták be (Constantinovits-Vladár 2021, Domonkosi 2021, Greyling-Ahmad 2020, Hollóy 2022). A kommunikációs elemzések azonban azt is tükrözték, hogy az online tanulási környezet hatására a tanórán alkalmazott módszerek és munkaformák is módosultak (Gonda 2021, Jánk-Lőrincz 2021, Orhan-Beyhan 2020).

Az előadás célja, hogy feltérképezze, konkrétan milyen típusú módszereket és munkaformákat alkalmaztak a tanárok az online magyarórán. A tanórakutatás 12 online anyanyelvi és irodalomóra felvételét elemzi a tartalomelemzés módszerével: vizsgálja a tanárközpontú és a tanulóközpontú módszerek eloszlását (Antalné 2015), a tanáribeszéd-központú és a tanulóbeszéd-központú munkaformák arányát (Antalné 2015, Asztalos 2020), valamint a különböző módszerek és munkaformák azon sajátosságait, amelyek kimondottan az online tanulási környezetre jellemzők (Gonda 2022). A kutatás első hipotézise, hogy nagyobb arányban jelennek meg az online anyanyelvi órákon a tanárközpontú módszerek; második hipotézise, hogy az online anyanyelvi órákon a tanáribeszéd-központú munkaformák a jellemzőek; valamint a harmadik hipotézise, hogy vannak speciálisan olyan módszerek, amelyek kimondottan a digitális térben jelennek meg. Az eredmények azt tükrözik, hogy bár többségében valóban a tanárközpontú módszerek és a tanáribeszéd-központú munkaformák a jellemzőek, mégis számos alkalmat találnak a pedagógusok az interakció kialakítására, például a csetfelület bevonásával. Valamint a digitális tanulási környezetnek sajátos módszereként jelenik meg a mentális modellálás, a kollaboratív írás és a tükrözött osztályterem.

A kutatás eredményei lehetővé teszik, hogy képet kapjunk az online magyaróra digitális módszertani kihívásairól, valamint azokról az innovatív módszertani megoldásokról, amelyek a későbbiekben a jelenléti oktatásba is integrálhatók a tanulási eredmény hatékonyságának növelése érdekében.

UNLOCKING THE BOX OF POSSIBILITIES. EXPLORING THE ROLE OF PRETENSE IN SIMULATION-BASED LEARNING AND IMMERSIVE LEARNING ENVIRONMENTS

Hartyándi, Mátyás

Budapesti Corvinus Egyetem

hartyandim@gmail.com

In corporate learning and development programs, online solutions remained in practice after the Covid-19 pandemic. The utilization of situational or role-playing exercises during hybrid training sessions and monodramatic techniques in e-coaching interventions have become increasingly prevalent (Geißler, 2022). Simultaneously, a growing interest in immersive learning environments, including serious games, metaverses, and augmented or virtual reality applications, has been observed (Goldman Sachs 2018).

All of the processes outlined previously present severe challenges as they require imagination and a degree of abstraction from participants, including a change of perspective and counterfactual thinking (Gopnik & Walker, 2013), not to mention the limiting transactional distance among participants (Moore, 1993). Individuals possess varying levels of competency in navigating these issues. Studies have demonstrated that pretense, a human capability, can assist in addressing challenges (Stich & Tarzia, 2015).

The simulation-based learning field has devoted significant effort to identifying the factors that support learning in immersive environments (Hallinger & Wang, 2019). Despite some recognition of pretense in this context (Harviainen & Lieberoth, 2011), a search of the database of Simulation & Gaming, a leading journal in the field (Nguyen & Hallinger, 2020), revealed a lack of publications referencing the highly-cited works of Shaun Nichols and Stephen P. Stich. This omission suggests a gap in the literature regarding the relationship between simulation-based learning and the cognitive theory of pretense, which warrants further exploration.

A snowballing narrative literature review was employed, utilizing the Google Scholar database. The seminal work of Nichols & Stich (2000) served as the starting point. Articles that cited it were collected and analyzed to understand the current state of research on pretense, especially in connection to learning theories.

The literature review findings suggest the existence of an evolutionary function behind pretense. Results support that the human mind possesses a cognitive workspace, often labeled as the Possible World Box (PWB), that enables empathy, hypothetical reasoning, and the testing of strategies. Furthermore, this PWB underpins learning through an inference mechanism that updates beliefs based on experiences acquired during pretense. Moreover, this learning process takes an extra social layer when multiple individuals share a common PWB that acts as a pretensive shared reality (Kapitany et al., 2022).

As an academic contribution, this review has shown a gap in the literature connecting the cognitive capability of pretense to simulation-based learning and immersive learning environments (Makransky & Petersen, 2021). Moreover, this study highlights the importance of understanding pretense's crucial role in human resource development programs.

KULTÚRAKÖZVETÍTŐ MÉMEK A DEBRECENI EGYETEMEN

Herczegb Judit, Márkus Edina

DE BTK Nevelés és Művelődéstudományi Intézet

herczegjudit@gmail.com, markus.edina@arts.unideb.hu

Az internet és az okos eszközök az egyéni szocializáció részévé váltak. Az IKT elemek képesek elősegíteni a társadalmi kohéziót. Az általuk létrehozott tér alkalmazkodik a hagyományos társadalmi struktúrákhoz, ám újfajta mintázatokat is képes kialakítani. Az információs társadalom keretrendszere a közösségi médiafelületek segítségével létrehozza azokat a kulturális tartalmakat az online térben is, amelyek a fizikai világban társadalmi csoportokat képesek szegmentálni vagy integrálni. Számos nemzetközi és magyar tudományos kutatás vizsgálja a számítógépek és az internet hatásait a társadalmi struktúrákra, a gazdaságra vagy akár az egyénre, az oktatásra és a felsőoktatásra. Az IKT-eszközök a közösségi média platformjai révén könnyen építhetnek ki társadalmi kapcsolatokat. Dawkins óta foglalkozik a társadalomtudomány a memetika kérdéseivel. A genetikusan örökíthető kulturális elemeink összessége utat mutat a társadalomba illeszkedéshez és a speciális kulturális közegeink azonosításához vagy váltásához. Ugyanakkor Dawkins elméletére és elnevezésére tapadva a memkultúra kialakulása az információs társadalom mainstream és underground szegmenseiben egyaránt produktív és látványos testet ölt. A mém, mint üzenet egyaránt képviseli a globális kulturális egység tudatot és ugyanakkor csoportokat szegmentál mind az alkotók, mind az értelmezők körében (Dawkins 1976; Fehér 2001).

Előadásunkban bemutatjuk a mémek kulturális és társadalmi jelentéstartalmait, értelmezési keretlehetőségeit egy speciális szegmenshez kapcsolódóan, egy az oktatás keretrendszeréhez kapcsolódó mémoldalon keresztül: a Debreceni Egyetem Memes oldalát vesszük górcső alá. Az oktatási tartalmú mémoldalak közösséget teremtenek a képzési szintek szereplői között, azonos jelentéstartalmuk, szimbolikájuk összekapcsolja az oktatás gondolatvilágát, strukturálja azt és képes egy online közösségen keresztül az azonosság és összetartozás erejét hordozni. Nézetünk szerint a mém egyaránt eleme lehet egy globális kulturális üzenettartam megteremtésének, mely közös társadalmi értékeket azonosít és teremt, ugyanakkor képes csoportokra bontani a társadalom tagjait ezen kulturális elemek értelmezése és adaptálása során egy azonos képi és szövegvilág bemutatásával.

KAPCSOLATTEREMTÉS AZ ONLINE ANYANYELVI ÉS IRODALOM TANÓRÁN

Hollóy Zsolt

Eötvös Loránd Tudományegyetem

zsolt.holloy@gmail.com

Az osztálytermi kommunikáció hatékonysága központi kérdéssé vált a 2019-ben kitörő Covid-19 világjárvány következtében, mivel ebben az időszakban a világ legtöbb országában a járvány terjedését visszafogó intézkedések következtében az oktatás teljes mértékben az online térbe kényszerült. Ekkor számos tanár próbálkozott a jelenléti tanórák online modellezésével, videókonferencia-alkalmazások használatának segítségével. Ennek az oktatási formának a hatékonysága azonban a mai napig kérdéses (Czirfusz-Misley-Horváth 2020, Constantinovits-Vladár 2020).

Az előadás ezen időszak online anyanyelvi és irodalom tanóráinak tanári kommunikációját vizsgálja, a vizsgált korpuszt 10 videóra rögzített online anyanyelvi és irodalom tanóra lejegyzése képezi. Az elemzés fókuszában a tanári fatikus kommunikáció áll. Az eddig készült nemzetközi és hazai kutatások azt mutatják, hogy az online tanórák diskurzusaiban kiemelt szerepet kap a kapcsolattartás tanár és diák között, köszönhetően a résztvevők közötti távolságnak, az online tér okozta személytelenség érzetének (Constantinovits-Vladár 2020, Czirfusz-Misley-Horváth 2020, Gonda 2021, Nambiar 2020, Orhan-Beyhan 2020). A kommunikáció során a felek a kapcsolat megteremtésére, fenntartására és lezárására elsősorban a fatikus nyelvi elemeket használják, jelentőségük a hatékony kommunikáció tekintetében megkérdőjelezhetetlen (Jakobson 1960, Balázs 1993, Domonkosi 2021, Asztalos 2023). Feltételezhető, hogy az online tanórán ezen elemek használata különösen hangsúlyosá válik, mivel segíthetnek a résztvevők számára áthidalni az online kommunikációs platform nehézségeit (Constantinovits-Vladár 2020, Czirfusz-Misley-Horváth 2020, Gonda 2021, Nambiar 2020, Orhan-Beyhan 2020).

Az előadás eredményei számba veszik az online tanórák tanári kapcsolatteremtő fatikus elemeit, vizsgálják a tanárok kapcsolatteremtő nyelvi stratégiáit. Az előadás reflektál továbbá a kapcsolatfelvevő fatikus elemként számontartott small talk megjelenésére (Coupland 2000) az online anyanyelvi és irodalom tanórákon, illetve kijelöli a további lehetséges kutatási irányokat az online tanári fatikus kommunikáció elemzését illetően. Az eredmények tanárjelöltek és gyakorló pedagógusok számára egyaránt segítségül szolgálhatnak a kommunikációs önreflexió, a tudatos kommunikáció kialakítása szempontjából.

A VIRTUÁLIS VALÓSÁG SZEREPE AZ ELSŐSEGÉLYNYÚJTÁS OKTATÁSÁBAN

Horváth, Balázs¹, Németh, Dániel Zsolt², Kupó, Bálint², Bánfai, Bálint³

¹ PTE ETK, Egészségtudományi Doktori Iskola,

² Pécs, MedInnoVR Hungary Kft.,

³ PTE ETK, Sürgősségi Ellátási és Egészségpedagógiai Intézet

balazs.horvath85@gmail.com, daniel.nemeth@medinnovr.hu,

balint.kupo@medinnovr.hu, balint.banfai@etk.pte.hu

A virtuális valóságot (VR) már 1966-ban használták repülőgép szimulátorokban az Egyesült Államokban (Page, 2000). A VR definíciója szerint „számítógéppel létrehozott környezet, amelyben a felhasználó is jelen van” (Jacobson, 1993). Napjainkban leginkább szórakoztatásra használják a felhasználók, de gyártósorok optimalizálására, múzeumi tárlatvezetésre és szűkebb szegmensben az oktatásban is szerepet kap.

A New Englandi Egyetem orvostan és egészségtudományi képzéseiben használják a VR-t. A cél leginkább az érzékenyítés, az empátia javítása. Az Alzheimeres betegek és az időskorú, hallás- és látáskárosodott páciensekkel történő kommunikációra készítik fel a hallgatókat (Elizabeth D. 2018).

A VR bizonyított már az orvostudományban bizonyos ortopédsebészeti műtéti beavatkozások folyamatainak tanulásában is. Azt találták, hogy a hagyományos oktatási módszerekhez képest a VR háromdimenziós anatómiai modelleket, valósághű vérzést, élethűbb eseményeket együttesen szimulálhat (Laith K Hasan, 2021). Napjainkra számos evidencia mutatja, hogy a VR immerzív bevonódást és konstruktív, együttműködő munkát tesz lehetővé a hallgatókkal. Széles körben a VR-ra, mint előadást segítő eszközre tekintenek. A demonstráció általa például a 360°-os videófelvételek élethűségét növeli, amellyel realiztikusabb és magával ragadóbb előadásokat élhetnek át a tanulók (Sam K, 2017). Videójátékokba integráltan is lehet elsősegélynyújtás ismereteket közvetíteni. Ezen elméleti ismeretek megmaradása hónapokkal később is tetten érhető. A gamifikációval élményszerűbb tanulás érhető el. A kiterjesztett valóság (AR) alapú játékok erre megfelelőeknek bizonyultak. A hagyományos elsősegély oktatással szemben kiemelkedik a tudásmegmaradás az AR-ben (Cristina R., 2021).

Az egészségügyi szimulációs VR szoftverek többsége csupán az alapszintű újraélesztést (BLS) jelenítik meg – melyek a BLS kulcspontjain vezetik végig a tanulót. Mint ahogyan arra Malte és mtsai. is rámutatnak, a klasszikus BLS hatékonyabb módszernek tűnik, mint a VR gyakorlat, azonban felveti a két módszer integrálásának lehetőségét (Malte Issleib & Alina Kromer, 2021). Az Európai Újraélesztési Társaság (ErC) ajánlja a VR-t az újraélesztés oktatásában is, mert vizsgálataik alapján emeli a képzések hatékonyságát. A virtuális valóság módszere új és innovatív távlatokat nyit az oktatásban, így az egészségügyi szimulációban is. A magas élethűség mellett költséghatékony és az adott gyakorlati folyamat korlátlan számban reprodukálható, így a tanulást és készségmegmaradást hatékonyabbá, maradandóbbá teheti. A MedInnoVR Hungary értékteremtő célja, hogy széleskörben meghonosítsa hazánkban a VR alapú – elsősorban elsősegélynyújtás – oktatást.

MESTERSÉGES INTELLIGENCIA AZ OKTATÁSBAN: LEHETŐSÉGEK ÉS KIHÍVÁSOK

Horváth László

ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem, Neveléstudományi Intézet

horvath.laszlo@ppk.elte.hu

A mesterséges intelligencia (MI) – vagyis a gépek által tanúsított, az élőlényektől eltérő intelligencia – az élet több területén jelen van (pl. kereső alkalmazások, autonóm járművek, arc- és képfelismerés, számítógépes játékok stb.) és az oktatás világát is foglalkoztatja. Az előadás háttérében a nagy népszerűségnek örvendő és vészharangokat kongató természetes nyelvi feldolgozáson alapuló program, az OpenAI által fejlesztett chatGPT áll. A chatGPT egy nyelvi modell, amelyet ember visszajelzéssel támogatott megerősítéses tanulással (Reinforcement Learning from Human Feedback) képeztek ki. A chatGPT segítségével egy gyakorlati példán keresztül (felsőoktatási kurzus tematikájának megtervezése) mutatjuk be az MI oktatási alkalmazásában rejlő lehetőségeket és kihívásokat.

Az előadás keretében áttekintjük az MI definícióját és az oktatásban való felhasználás lehetőségeit. Az MI az oktatás számos területén használható (Baker, 2021): általános hozzáférés, intelligens tutoráló rendszer, virtuális facilitátor, automatizálás (Flores-Vivar & Garcia-Penalvo, 2022). Az MI-alapú megoldások legnagyobb előnyei a személyre szabott tanulás támogatása, a fejlődési folyamatok nyomonkövetése és az automatizálási lehetőségek kihasználása. Ugyanakkor nem szabad megfeledkeznünk a lehetséges problémákról és kihívásokról, mint például az adatvédelmi kérdések, az automatizálás által felvetett foglalkoztatási kérdések vagy a lehetséges felmerülő diszkrimináció.

A gyakorlati példa alapján az MI képes egy koherens tematikát készíteni, amelyben érvényesíti a tanulási eredmények, a tanulási-tanítási tevékenységek és az értékelés konstruktív összehangolását. További utasítások alapján képes pontosítani a feladatokat (Bloom-taxonómia), illetve képes elkülöníteni a tanulási eredmények tudás, képesség és attitűd elemeit. Nemcsak az ismeretek ellenőrzésére szolgáló feleletválasztós tesztet képes generálni, hanem egy gyakorlati feladatnak is képes részletes leírást, szempontokat, értékelési rendszert kialakítani. Ami aggodalomra adhat okot, hogy a program képes a feladat leírásának megfelelő, értelmes esszét írni (a minősége megkérdőjelezhető), de pozitívum, hogy az elkészült dolgozatot képes a szempontrendszer mentén értékelni (bár nem tökéletesen). Ami kihívást jelentett a programnak, az a szakirodalomlista: több esetben nem létező, fiktív forrásokat adott példaként.

Összességében megállapítható, hogy az MI számtalan pozitív és néhány jól kiküszöbölhető vagy elkerülhető negatív lehetőséget rejt magában. Az előadás ezeket foglalja össze és reflektál rájuk neveléstudományi szempontból.

A 134206 számú projekt a NKFI Alapból biztosított támogatással, az OTKA-PD pályázati program finanszírozásában valósult meg.

OKTATÁSINFORMATIKAI ÉS TECHNOLÓGIAI KIHÍVÁSOK IDŐSZERŰ KÉRDÉSEI A KÖZNEVELÉSBEN

Karl Éva

Várkertei Általános Iskola, Széchenyi István Egyetem – Multidiszciplináris
Műszaki Tudományi Doktori Iskola

karl.eva@varkert.hu

A digitális technológiák meghatározó szerepet töltenek be az élet szinte minden területén. Az új és újabb technológiák, eljárások egyfajta innovációs motorként működve megállás nélkül formálják a gazdaságot, és vele párhuzamosan jelentős társadalmi változásokat is előidéznek. Az innováció kiteljesedése nagymértékben függ a társadalom tagjainak digitális kompetenciájának szintjétől, ezért nem meglepő, hogy az oktatás kulcsfontosságú szerepet játszik ezen a területen. Az oktatási intézmények a tanítási-tanulási folyamatokon keresztül különféle készségek és képességek birtokába juttatják a tanulókat, így formálva alkalmassá a társadalmat arra, hogy megfeleljenek a különböző kihívásoknak. Az oktatás szerepének kiemelt jelentőségét az oktatáspolitikai felismerés, melynek eredményeképpen a digitális készségek fejlesztése már az alapfokú intézmények harmadik évfolyamától kezdve elkezdődik, illetve nem csak egy, hanem több tantárgy keretein belül is megvalósul.

Tekintve, hogy a digitális kompetencia a mai kor elvárásainak tükrében egyértelműen kulcskompetenciaként jelenik meg mind a társadalmi, mind pedig a gazdasági szférában, a vonatkozó készségek és képességek szintje meghatározó jelentőséggel bír az említett területeken. Az oktatáspolitikai elsősorban a tanulók fejlesztésére helyezi a hangsúlyt, feltételezve azt az optimális kiinduló állapotot, amelyben minden más tényező a megfelelő szinten és mértékben adva van ahhoz, hogy ezt a folyamatot végül sikerre vigye. Nagyon fontos lenne azonban a bemeneti körülményeket is vizsgálni, amely jó viszonyítási alapot adna a folyamat végén ténylegesen elért eredmény szintjéhez, összehasonlítva ezt az átlagosan elvárthoz képest. A digitális kompetencia mérések pedagógus-körre történő kiterjesztését több kutató is kezdeményezte már, melyhez saját mérőeszközök is rendelkezésre állnak. A mérések segítségével tisztább képet kaphatunk az oktatáshoz szükséges digitális tudás szintjéről, amely alapvetően határozza meg a vonatkozó tanítási-tanulási folyamatok sikerességét.

A tanulók digitális kompetenciájának fejlesztésén túl a digitális technológiák kiváló lehetőségeket kínálnak az oktatási folyamatok támogatására, ösztönzésére is, azonban legtöbb esetben mégsem tapasztalható a várva várt átütő siker. Előadásunkban kísérletet teszünk arra, hogy feltárjuk a háttérben meghúzódó ok-okozati összefüggéseket. Bemutatjuk a vonatkozó oktatáspolitikai álláspontokat, illetve részletesen körbejárjuk az alapfokú intézmények általános oktatásinformatikai kérdéskörét, kiemelve az esetleges helyi adottságokat. A digitális technológia által nyújtható innovatív lehetőségek kapcsán megvizsgáljuk a köznevelésben jelenleg is megvalósítható lehetőségeket, majd a tanítási-tanulási folyamatok támogatását szem előtt tartva kitérünk a legújabb technikák és eljárások jövőbeni alkalmazásának modelljeire.

MÍTOSZ ÉS VALÓSÁG: HOGYAN LESZ MILLIÓS NÉZETTSÉGŰ EGY EGYETEMI PROFESSZOR A TIKTOKON?

Karsai Krisztina, Zoltán Majó-Petri

Szegedi Tudományegyetem ÁJTK, Szegedi Tudományegyetem GTK

Karsai.Krisztina@juris.u-szeged.hu, majo.zoltan@gmail.com

Benedek András Hibrid: átok vagy lehetőség az oktatásban? címmel a digitális pedagógia fejlődésének mérföldköveit és a pandémia hatását járta körül a 2021-es konferencián. A kérdés megítélésünk szerint nem veszített jelentőségéből, sőt: a hibridizáció a tanuláson kívül szinte minden létező kapun becsöngetett: az értekezletekre, a tudományos konferenciákra és végső soron a home office napokkal a munka világában is ez válik dominánssá. Ez lehet az „új normális### a „post-pandemic” időszakban (Brammer et al, 2020). Ha ezt a tendenciát párba állítjuk a platform-gazdaság térnyerésével (Makó et al, 2020), gyorsan eljuthatunk ahhoz a kérdéshez, érdemes-e az ismeretátadás új elemein dolgoznunk a pandémia utáni felsőoktatásba bekerülő generációknak?

A Szegeden megvalósult fejlesztést körbejárva azt találjuk, hogy minden eleme illeszkedik a platformgazdaságba. Ha a beavatkozás tárgylemezére a büntetőjogi ismereteket tesszük, vajon hogyan válthatunk mobiltelefon-platformokra a fekete-fehér törvénykönyvek és 100 oldalas periratok világából?

A bűnözéssel, a bűnösök megbüntetésével és ezek egyes részleteivel kapcsolatosan az emberek számos tévhitet és városi legendát gondolnak igaznak, és vélekednek ezekről ennek megfelelően megalapozatlanul a közéleti és magánéleti diskurzusokban. A „Bűnös mítoszok” témája, ráadásul, minden filmes platformon megtalálható a Netflixről az HBO-ig. Ez akarva-akaratlanul formálja a jog imázsát, percepcióit, mi több végeredményében a jogtudatot (Venczel, 2018); így nem maradhat ki a modern egyetemi oktatásból sem.

A fejlesztési projektben olyan párperces videók elkészítése és terjesztése volt a cél, ami tévhitek elosztatását szolgálja egy új vizuális keretben. A videóleckék segítségével a bűncselekményekkel, a büntető igazságszolgáltatásnak a környezetükben érzékelhető elemeivel kapcsolatosan korrekt információkat tettünk fel közösségi média platformokra. A projekt célkitűzése a társadalomban uralkodó mítoszok megcáfolása, az azokhoz kapcsolódó attitűd változtatása.

A projekt eredményeként elkészült videók a TIKTOK-on több mint kétmillió megtekintés felett járnak. Ezt a nem várt eredményt érdemes dokumentálni, feltárni. Ráadásul egy-egy ilyen fejlesztés során természetesen új szókapcsolatok is értelmet nyernek: molekuláris módszertan, instant tudás, mikrokredit, amelyek definiálása még korántsem teljes, tudományos módszertani nézőpontból biztosan kísérleti fázisban van. A hosszú távú cél kiforrott: a lehető legkompaktabban, a vizuális kultúrához és a platform-gazdasághoz illeszkedve olyan oktatási tartalmakat alkotni, amelyek a pandémia utáni „új normálisban” működőképeseek a fiatal generációk bevonása és bevonódása érdekében, és hatással lehet a jogtudat formálására is.

A DESIGN PEDAGÓGIA ÉS A STEAM MODELL SZERINTI TARTALMI INTEGRÁCIÓ ALKALMAZÁSI LEHETŐSÉGEI A VIZUÁLIS KULTÚRA TANÍTÁSÁBAN - A STEAM MÉRÉSE

Klima Gábor

ELTE PPK NDI

klimagabo@gmail.com

Az előadás kapcsolódik a Magyar Tudományos Akadémia és az Eötvös Loránd Tudományegyetem Vizuális Kultúra Szakmódszertani Kutatócsoportja „Moholy-Nagy Vizuális Modulok – a 21. század képi nyelvének tanítása” című tantervi innovációs projektjéhez. A program különböző modulokra osztva vizsgálta a 21. sz. vizuális kultúrájának tanítását és taníthatóságát, különös tekintettel a vizuális kultúra rendkívül gyors és folyamatosan változó technikai, technológiai környezetére.

A vizuális nevelés technikai, technológiai megújítása és fejlesztése olyan nemzetközi trendekbe illeszkedik, amelyek arra keresik a választ, hogyan lehetséges a 21.sz. vizuális nyelvnek oktatását a tanmenetek részévé tenni.

Az itt bemutatott program a STEAM pedagógia mérését, mérhetőségét, hatásterületeit- és mechanizmusait vizsgálja. A vizuális nevelés, a természettudományok és az alkotó kreativitás viszonyrendszerét kutatja közoktatási környezetben.

Az előadás első szakaszában röviden ismertetem a STEAM (science, technology, engineering, arts, mathematics) kutatásunk eddigi eredményeit és kérdéseit (négy éve zajló iskolai kísérletünkben olyan új digitális, vizuális módszertanokat tesztelünk, amelyek a későbbiekben bevezethetők lesznek a vizuális kultúra tantárgy tanmeneteibe). A STEAM pedagógia elméleti és gyakorlati kerete is kutatásunknak.

Az előadás második szakaszában ismertetem a különböző iskolákban lezajlott STEAM programok tanulságait, valamint röviden ismertetem a kutatás módszereit.

A Design based research valamint az artistic research módszertanait felhasználva valósítottunk meg akciókutatás jellegű programokat, amelyekben az integrált STEAM módszerek megvalósíthatóságát és hatásait vizsgáltuk. Tanulói interjúk és kérdőívek segítségével, kvantitatív és kvalitatív módszerek együttes használatával, intézményi-tantárgyi profilok felállításával igyekeztünk átfogó képet alkotni a vizuális kultúra és a természettudományok integrációjának lehetőségeiről.

Az előadás harmadik, záró szakaszában tanulói munkákat mutatok be és rajtuk keresztül elemzem a kutatás sikerességét, valamint egy új, természettudományokkal integrált, digitális kompetenciákra fókuszáló vizuális kultúra tantárgy lehetőségeiről beszélek.

A kutatásunk eredményei alapján lehetséges közoktatási környezetben STEAM, illetve dizájn alapú integrált vizuális kultúra programokat megvalósítani és ennek hatása bizonyos mértékig kimutatható a tanulók egyéb területeken elért eredményiben is.

KOMPLEX ÉRTÉKELÉSI STRATÉGIÁK HASZNÁLATA TANULÁSMENEDZSMENT RENDSZERBEN EGY EGYETEMI TANTÁRGY OKTATÁSÁBAN

Kocsó Edina

Dunaújvárosi Egyetem, Tanárképző Központ

kocsoe@uniduna.hu

Előadásomban egy digitáliskompetencia-fejlesztéssel foglalkozó tantárgy értékelési rendszerének bemutatására vállalkozom. A kétféléves tantárgy a megújított szakoktató alapszak tantervének első két félévében szerepel egyetemünkön. A félévek során két viszonylag nagy, levelező tagozatos évfolyammal, összesen 287 hallgatóval dolgoztam együtt aránylag alacsony kontaktóraszámomban, amit tovább szűkítettek olyan külső körülmények, mint például a pandémia miatti digitális oktatás. Ezek a peremfeltételek erősítették az igényt a vegyes oktatási módszerek irányába, amit tanulásmenedzsment rendszerünk nagyfokú használatával, többek között a társértékeléseket is lehetővé tévő ún. műhelymunka-tevékenység alkalmazásával kívántam megtámogatni.

Míg az elméleti tananyagrészt számonkérésére feladatbankot hoztam létre, addig a gyakorlati ismeretek elsajátításához projektalapú módszereket alkalmaztam felhasználva Dringó-Horváth Ida és munkatársainak ajánlásait (2020). Módszerválasztási megfontolásaim között szerepelt, hogy a hallgatók sikerességének, tanulmányi haladásának fontos tényezőjeként tartjuk számon a hallgatók intézményi intragenerációs beágyazottságát (Tinto, 1997; Pusztai, 2011, 2020), így az is szempont volt számomra, hogy előmozdítsam a közös hallgatói aktivitást. Mindemellett a web 2.0 korát éljük, azaz az internetnek nemcsak fogyasztói, de alkotói is vagyunk. Ezért a gyakorlatorientált konstruktivista és a konnektivista tanulásméleteket (Cserné Adermann, 2015) egyaránt beépítettem a tantárgy módszertanába. Ennek mentén egy projektfeladatot kellett végrehajtaniuk választható munkaformában. A projektben megvalósult tevékenységeikről, annak értékeléséről egyéni beszámolóban kellett reflektálniuk, majd azt műhelymunka-tevékenység formájában leadni elektronikusan. A leadott beszámolók alapján mindegyik hallgató 3–5 évfolyamtársa munkáját értékelte. A társértékelést értékelő űrlap (rubrics) segítségével végezték el. A társértékelési feladatot egy beépített algoritmus pontozta, ami bizonyos arányban ugyancsak beszámításra került az érdemjegybe.

Az első lezárt félév végső pontszámainak átlaga 86%-os szintet ért el. A másik két tantárgyi csoport jelenlegi eredményeinek átlaga 79, illetve 80%-os, de a vizsgaidőszak következő heteiben várakozásaim szerint még emelkedni fog. A hallgatók által az egyes részfeladatokban elért pontszámokon és a végső érdemjegyeken túl megvizsgálom a projektfeladat választott munkaformáinak megoszlását, valamint annak összefüggéseit az eredményekkel. Konklúzióként összefoglalom a módszerek tapasztalatait és a hallgatói reflexiókat.

INTÉZMÉNYI VÁLASZ A FELSŐOKTATÁSBAN BEKÖVETKEZŐ VÁLTOZÁSOKRA: ESETTANULMÁNY A NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM PEDAGÓGIAI VÁLTOZÁSI FOLYAMATRÓL

Korpics Márta Katalin, Bajnok Andrea

Nemzeti Közzolgálati Egyetem

Korpics.Marta.Katalin@uni-nke.hu, Bajnok.Andrea@uni-nke.hu

A felsőoktatási intézmények állandó változási, fejlődési nyomásnak vannak kitéve (Budevici-Puiu, 2020), miközben az jellemző ezekre az intézményekre, hogy a változás lassan, körülményesen és feszültségektől sem mentesen megy végbe (Edge, Monske, Boyer-Davis, VandenAvond, & Hamel, 2022). A kikényszerített, hirtelen változásokban, mint például a vészhelyzeti oktatás, vagy a belső, előre és tudatosan eltervezett hosszabb folyamatokban azonban nem kizárólag feszültségek, hanem lehetőségek is rejlenek.

Előadásunkban egy, a kikényszerített változásokra reagáló programot mutatunk be, változásmenedzsment folyamatként értelmezve. A Nemzeti Közzolgálati Egyetemen 2019-ben kezdődött és jelenleg is tartó, pedagógiai célú változási folyamat első szakaszát mutatjuk be, a változásokat irányító csapat tagjainak beszámolóit, megélt tapasztalatait, valamint az egyetem stratégiai dokumentumai segítségével.

A felsőoktatás pedagógiai gyakorlatára az oktatók pedagógiai felkészültsége van a legnagyobb hatással (Ollé, 2009). A nemzetközi és a hazai térben is egyre több szó esik az oktatás minőségének a fejlesztéséről (Kálmán, 2019), mely nem egyszerűen az oktatók és a hallgatók ügye, hanem intézményfejlesztési, szervezetfejlesztési kihívás. A pedagógiai célok megvalósítására való törekvés, az oktatás minősége iránti elkötelezettség szervezeti változásokkal is együtt jár, melyek meghatározó feltételei a pedagógiai reformok sikerének (Halász, 2013). A változások számos modell mentén leírhatók (Lewin, 1951; Goodman, 1982; Cummings & Worley, 2015).

Esettanulmányunk részletezéséhez Kotter (1996) nyolclépéses modelljét választottuk, mely az egyik legismertebb, valamint leggyakrabban hivatkozott (Hughes, 2016; Edge et al., 2022) és alkalmazott modell (Wentworth & Behson, 2020). A pedagógiai változások elérésén munkálkodó vezetők, szakemberek és oktatók a tanulási képességek hatékony fejlesztésére, értékelésére, az egyéni tanulási utak mentorálására, és a személyességen alapuló, alkotó szakmai közösségek művelésére törekednek. Ennek természetesen része az oktatók digitális kompetenciáinak fejlesztése is.

Előadásunk célja a pedagógiai célú változási folyamat eredményeinek összefoglalása és elemzése, valamint a szükséges következtetések, esetleg kritikák megfogalmazása a változási folyamat eredményes folytatása érdekében, ezzel is támogatva az egyetem intézményfejlesztési törekvéseit.

E-LEARNING TANANYAGOK ÖSSZEHASONLÍTÓ HATÉKONYSÁGVIZSGÁLATA

Kovács Márk¹, Matlári Andrea¹, Királyné Bálint Karolina²

¹ Pannon Egyetem MFTK Digitális Módszertani Intézet,

² Kiskunhalasi Fazekas Mihály Általános Iskola

sanmarco73@gmail.com, matlari.andrea@gmail.com, karolka75@gmail.com

A digitális tananyagok iránti megnövekedett igény mind az oktatásban, mind a piaci környezetben kihívások elé állítja a tananyagfejlesztéssel foglalkozó szakembereket. Az utóbbi években már az általános iskolákban is egyre gyakrabban alkalmaznak e-learning tananyagokat. Az általános e-learning elméletek alapján tudjuk, hogy a korosztály nagyobb bevonódása a tevékenykedető, interaktív digitális tananyaggal biztosítható (Ollé et. al., 2015, Hülber-Lévai-Ollé, 2015). Az e-learning tananyagok fejlesztése jelentős emberi erőforrásokot igényel, így szükséges mérni azok hatékonyságát (Neelen-Kirschner, 2020). Arra kerestük a választ, hogy különböző tananyagszerkesztő szoftverekkel (Articulate 360, H5P, eXe Learning) fejlesztett tananyagok közül, melyik a leghatékonyabb, a legeredményesebb, a legnépszerűbb és milyen összefüggéseket állapíthatunk meg, milyen következtetéseket vonhatunk le a tanulási idő és a tanulási eredményességgel való korrelációk tekintetében a kapott eredmények elemzésével. A választott tananyag Nikola Tesla életét dolgozza fel, mely ugyan nem törzsanyag, de könnyen beilleszthető az általunk vizsgált általános iskolás korosztály (7. évfolyam) tanulmányaiba.

A kutatásba három iskola négy osztályát vontuk be. A kutatás kiértékelésében felhasználható elemek száma: N=59. A kutatás elvégzéséhez elkészítettük a tudásszintmérő tesztet, mellyel a tudásnövekményt tudtuk detektálni, és lefejlesztettük a három tananyagot, amelyekben a teszt által mért tudáselemek mindegyike megjelent. A tizenegy kérdés nyolc különböző feladattípust képviselt.

A bemenet és kimenet között a tudásnövekedés 3%-49% között volt. A tananyagok hatékonyságát a tanulással töltött idő és a tudásnövekedés mértéke közötti összefüggés elemzésével vizsgáltuk. Az Articulate esetén $r=-0,1408$, a H5P-nél $r=0,3061$, míg az eXe-nél $r=0,1037$ -es korrelációs érték azt mutatta, hogy a tanulással eltöltött időnek gyenge vagy majdnem elhanyagolható kapcsolata volt az eredményességgel. Az eredményesség és a tanulással töltött idő kapcsolatát keresztábra elemzéssel is ellenőriztük, ami megerősítette hogy csak a H5P tananyag esetén kaptunk szignifikáns összefüggést ($p=0,016$). A tananyagok fejlesztési hatékonyságban az Articulate 360 (9,3%), H5P (5,5%), eXe (3,3%) sorrend alakult ki. A tanulói elégedettséget négy fokozatú Likert-skálán megválaszolható kérdésekkel mértük.

Kutatásunk megerősített abban, hogy mindenképpen szükséges a tananyagok hatékonyságának mérése. Fontos, hogy az elkészült tananyagok hatékonysági mutatói ne feltételezéseken vagy népszerűségi indexeken, hanem tudományos méréseken alapuljanak, hiszen egy tananyagfejlesztési projekt esetében az ezekből levont következtetések komoly anyagi és humán erőforrás következményekkel párosulnak.

FELSŐOKTATÁSBAN TANULÓ DISZLEXIÁS HALLGATÓK SZÁMÁRA KÉSZÜLŐ ONLINE TANANYAG TIPOGRÁFIAI ÉS SZERKEZETI KÉRDÉSEI

Kubinger-Pillmann Judit, Györe Géza

Pannon Egyetem MFTK Digitális Módszertani Intézet

judit.pillmann@gmail.com, gyoregeza57@gmail.com

Napjainkban fontos kérdés, hogy a felsőoktatásban miként történhet meg a diszlexiás hallgatók tanulásmódszertani támogatása, és ez a segítség milyen metodika mentén valósulhat meg távoktatási keretek között.

A kutatás célkitűzése a felsőoktatásban tanuló diszlexiás hallgatók tanulásmódszertani támogatásának kifejlesztése távoktatási keretek között. Ezt Moodle keretrendszerben létrehozott tanulásmódszertani tananyaggal valósítjuk meg. A kutatás alapkérdései:

- Egy már működő, a Moodle keretrendszer megismerését szolgáló tanulásmódszertani kurzus, miként fejleszthető tovább úgy, hogy a diszlexiával küzdő hallgatók tanulási folyamatát is hatékonyan tudja támogatni?
- A Moodle keretrendszerben már használatban lévő távoktatási tananyagok, miként fejleszthetők úgy, hogy a diszlexiával küzdő hallgatók számára könnyebben használhatóak legyenek?

A kutatás során feltérképezzük azokat az online tananyagokat, amelyek a felsőoktatásban tanuló diszlexiás hallgatók eredményesebb tanulását támogatják és kutatjuk a célcsoport számára megfelelő tanulásmódszertani technikákat, valamint a tanulási hatékonyságukat növelő tipográfiai megoldásokat. Mindezek alapján a felsőoktatásban tanuló diszlexiások tanulási eredményességét növelő, online felületen megvalósítható feladattípusokat sorakoztatunk fel.

A kutatás során agilis módszertant alkalmazunk és a célcsoporttal való kapcsolattartásban előnyben részesítjük a szóbeliséget. A kutatás során alkalmazandó módszereink: forráselemzés, interjúzás (zárt és nyílt kérdések egyaránt).

A kutatás jelenlegi fázisában megtörtént a szakirodalmi előzmények feltárása, valamint a kutatásban résztvevő diszlexiás hallgatókkal való interjúzás első fázisa. Ezen interjúfolyamat célja az volt, hogy feltérképezzük, hogy a kutatásban résztvevő diszlexiás hallgatók milyennek gondolnak egy számukra jól, hatékonyan használható távoktatási tananyagot, hangsúlyt fektetve a tipográfiai megoldásokra és a tananyag-szerkezeti kérdésekre.

A kutatás hosszútávú célja, hogy a diszlexiás hallgatók számára olyan távoktatási tananyagokat hozzunk létre, amelyek segítségével valóban hatékonyan tanulhatnak, ezáltal személyre szabottabb oktatásban vehetnek részt és színesebb képzési paletta állhat rendelkezésükre.

INSTAGRAM A MÚZEUMI ISMERETTERJESZTÉSBEN

Kuttner Ádám

Budapesti Corvinus Egyetem

adam@topschool.hu

Az elmúlt évtizedben a közösségi média tömeges elterjedése megváltoztatta a vizuális kommunikációt, továbbá a néző és a vizuális tartalmak közötti viszonyt is (Aczél 2012, Deli és Németh 2019). Ez a folyamat a kommunikáció más területeihez hasonlóan jelentős hatást gyakorolt a láthatóság elvére épülő, a vizuális kommunikáció speciális válfájának tekinthető (Hooper-Greenhill 2000, Kuttner et.al. 2022) kiállítási kommunikációra is. A kutatás első, a múzeumlátogatók Instagram használatát vizsgáló szakaszában (Kuttner és Kristóf 2020) azokra a kérdésekre kerestük a választ, hogy a látogatók milyen narratívát hoznak létre a múzeumokban, és azok hogyan kapcsolódnak az intézményekhez, illetve azok gyűjteményéhez. Azt a feltételezésünket, amely szerint ezen megosztások a múzeumok számára releváns tartalmakat jelenthetnek, a kísérlet második szakaszában oktatási kísérletekkel bizonyítottuk (Kuttner et al. 2021).

Jelen kutatási projekt a kísérletsorozat harmadik szakasza, amelynek célja a korábbi kísérletek eredményeit felhasználva az Instagram közösségi médiára épülő, a múzeumi ismeretterjesztésben mintaként, vagy „jó gyakorlatként” felhasználható kommunikációs, ismeretterjesztő projektek tervezése és értékelése. Ennek első fázisa egy budapesti felnőttképzéssel foglalkozó iskola 21 tanulójának részvételével zajlott két budapesti múzeumi helyszínen. A második fázisban a Budapesti Corvinus Egyetem kommunikáció- és médiatudomány mesterszakos hallgatói vettek részt, hat különböző múzeumi helyszínen.

A program legfőbb célja az volt, hogy olyan foglalkozások prototípusait dolgozzuk ki, amelyek az Instagram közösségi média felhasználásával hidat képezhetnek a múzeumi és a múzeumon kívüli oktatás, ismeretterjesztés között. A kutatás eredményei remélhetőleg hosszabb távon is segítséget nyújthatnak oktatási és kommunikációban dolgozó szakemberek számára.

A Kulturális és Innovációs Minisztérium ÚNKP-22-3-II-CORVINUS-3 kódszámú Új Nemzeti Kiválóság Programjának a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alapból finanszírozott szakmai támogatásával készült.

DIGITÁLIS ESZKÖZÖK (LEARNINGAPPS) SZEREPE A DIGITÁLIS TANRENDŰ OKTATÁS SORÁN

Ládiné Szabó Tünde Julianna, Molnár György

EKE Gyakorló Iskola és Pedagógiai Intézet - EKKE Gyógypedagógia
Tanszék, Óbudai Egyetem, Kandó Kálmán Villamosmérnöki Kar

ladine.szabo.tunde@uni-eszterhazy.hu, molnar.gyorgy@uni-obuda.hu

2020 tavaszán a koronavírus járvány nagy változásokat hozott mindannyiunk életében, nagy kihívás elé állítva a pedagógus társadalmat is. Az oktatás szereplőinek egyik napról a másikra kellett átállni a digitális tanrendű oktatásra. Több hónapon keresztül távolléti munkarendű formájában dolgoztak, munkájuk során többféle digitális eszközt és alkalmazást használtak. Ezek tárháza viszonylag széleskörű volt, de néhány általánosabb jellegű és hatékony eszközök terjedtek el leginkább. Ezek közé tartozott a LearningApps (tankockák), mely fejlesztői csapatától kapott statisztikai információk szerint a digitális munkarend során jelentősen megnövekedett a LearningApps interaktív oktatási segédeszköz felhasználóinak és az általuk készített Tankockáiknak a száma. Előadásunk során a pedagógusok digitális oktatás során történő Tankocka használati attitűdjét mutatjuk be.

Kutatásunk célja annak feltárása volt, hogy a LearningApps felületén előállított Tankockákat hogyan és milyen mértékben használják a pedagógusok. Hipotéziseink igazolására kvantitatív alapú feltáró módszert, az írásbeli kikérdezést használtuk kérdőíves felmérés formájában. Az adatok kitöltése önként, név nélkül történt, melyre N=951 fő adott értékelhető választ.

A kérdőív kitöltése 2020.05.05.-08.13-ig terjedő időszakban történt, amely a LearningApps főoldalán url cím formájában volt elérhető.

Hipotéziseink a következők voltak:

H1. A fiatalabb korosztály számára kedveltebb az alkalmazás a LearningApps, többségében ők használják.

H2. A fő tárgyak (magyar, matematika és környezetismeret) esetében használják legtöbben a pedagógusok a LearningApps-et.

H3. A digitális oktatás során a „hasonló tankocka készítése” funkció a legkedveltebb a pedagógusok körében.

H4. A pedagógusok nagyrészt differenciálásra és gyakorlásra használják az alkalmazást.

H5. A pedagógusok többsége a magyar nyelvre való fordítás óta használja a LearningApps-et.

Eredmények: A kérdőíves felmérés eredményeiből kiderült, hogy az alkalmazás főleg a 40-59 éves korosztály számára a legkedveltebb. A felmérésből az is kiderült, hogy a tantárgyakat tekintve valóban a főtárgyak (magyar, matematika és környezetismeret) esetében használják legtöbben az alkalmazást. Ezekén kívül jelentős az angol tantárgyban való Tankocka használat. A feldolgozott adatokból az is látszódik, hogy a „hasonló tankocka készítése” funkció a legkedveltebb a kollégák körében. Napi rendszerességgel használják az alkalmazást gyakorlásra, és hetente többször differenciálásra. A Tankocka használatát felmérve az adatok azt mutatják, hogy a kitöltők többsége 3-4 éve, vagy ennél kevesebb ideje használja.

Empirikus tapasztalataink és az elvégzett vizsgálatunk eredményei segíthetik a Learningapps digitális eszközrendszerének és funkcióinak beépítését a pedagógiai módszertani kultúrájukba.

KISGYERMEKKORI MATEMATIKAI KÉPESSÉGEK FEJLESZTÉSE ARTEC ROBOTOKKAL

Liszkai Anikó

Orosháza Városi Önkormányzat Napköziotthonos Óvodája Könd Utcai
Telephely

liszkaiamikob@gmail.com

Az óvodai nevelés célja a kisgyermek harmonikus személyiség fejlesztése, képességeik kibontakoztatása, melyek a különböző tevékenységekbe rejlő tanulási folyamatokban érvényesülnek, melyet hatékonyan kiegészít a kisgyermekkor robotika. A tanulás értelmezése nagyon összetett, pedagógiai és pszichológiai szempontból is változatos elméleteket találunk.

Matematikai képességek a legkorábbi életszakban jelennek meg és kiválóan fejleszthetőek a megismerő folyamatok aktivizálásával. Stella Lourenco Atlantában az Emory Egyetem Gyermektanulmányi centrumában végzett tudományos kutatást a csecsemők térbeli gondolkodásáról és orientációjáról, melyek már hat hónapos korban megmutatkoznak, és összefüggésbe hozhatóak a későbbi matematikai intelligenciával.

Biológiai két elsődleges matematikai képességgel rendelkezünk. A matematikai kompetenciák összessége első sorban alkalmassá teszi az egyént, hogy különböző helyzetekben hatékonyan cselekedhessen.

Ha a matematikai nevelés legfontosabb céljaként az óvodapedagógus a gondolkodás fejlesztésére helyezi a hangsúlyt és ehhez inspiráló, bátorító támogató környezetben, izgalmas és változatos problémahelyzetek teremt a gyermekek számára, akkor nem csak a matematikai képességeik bontakozhatnak ki, hanem az ismeretek bővülése mellett, megalapozhatja a pozitív érzelmi viszonyulást is a matematikához. Ehhez kiváló eszköz lehet a kisgyermekkor robotika kódolás kapcsán alkalmazható ArTeC robot készlet.

A készlet előnye, hogy nem kész robotokat tartalmaz a gyermekek maguk építik meg azokat speciális kockák segítségével.

Képességfejlesztés területei egyedülálló módon kiterjednek az aritmetikai és geometriai készségek, valamint a térlátás fejlesztésére is. Kreativitás kibontakoztatására is kiválóan alkalmas. Létre hozhatnak kézzel mozgathatók szerkezeteket, mechanikusan mozgó és programozható robotokat is. Így az óvodába lépéstől egészen kisiskolás korig tartogat kihívásokat számukra.

Matematika minden területe fejleszthető általa, akár a Sakkpalota program kiegészítésére is alkalmas.

Az óvodai matematikai játékoknak három nagy csoportja van: halmazképzés, relációk, geometriai tapasztalatok, melyekre gyakorlati példákat fogok mutatni az előadásom során.

Az ArTeC robot készlet rendszeres alkalmazása során várható fejlődési eredmények megmutatkoznak az elemi kombinatív készség, elemi számolási készség, rendszerező képesség területén, játékos formában különböző változatos problémahelyzetben aktivizálódnak matematikai képességeik, ismereteiket aktív cselekvő módon alkalmazzák a gyakorlatban, miközben digitális kompetenciájuk, problémamegoldó gondolkodás módjuk is fejlődik. Ezért ez a fajta robot készlet egészen újszerű nevelési, fejlesztési lehetőségeket ad.

TANULÁSI MOTIVÁCIÓ ÉS TANULÁSMÓDSZERTANI SAJÁTÓSÁGOK VIZSGÁLATA A FELSŐOKTATÁSI SZAKKÉPZÉSBEN TANULÓ HALLGATÓK KÖRÉBEN

Máté-Szabó Barbara, Márkus Edina

Debreceni Egyetem

szabo.barbara@arts.unideb.hu, markus.edina@arts.unideb.hu

A motiváció és azon belül a tanulási motiváció kérdésköre egy komplex jelenség. A tanulási tevékenység intenzitására, a tanuló kitartására és a tanulás minőségére a motiváció jelentős hatással van (Ambrose és mtsai, 2010). A hazai szakirodalomban a tanulási motiváció fogalmának, folyamatának, motivációs hátterének elemzése különböző csoportok (korosztály, képzési szint vagy terület) vizsgálata esetében megjelenik Kozéki (1975), Csoma (2002), Réthyné (1988, 2003), Zrinszky (2005), Török (2006), Kerülő (2010), Engler (2014) és Márkus (2019) munkáiban. A felsőoktatás világában nagy szerep hárul az önálló, hatékony tanulásra. A motiváció mellett a tanulásmódszertan kérdése is fontos szempont, hiszen érdemes megfigyelni, hogy melyek azok a módszerek, eszközök, amelyek a hatékonyságot növelik. Maguk a tanulási módszerek a kognitív folyamatokat segítő eljárások. Ezeket célirányosan, néha csak spontán módon alkalmazzák a tanulók (Forrás-Bíró, 2019).

Kutatásunkban megvizsgáltuk a felsőoktatási szakképzésben tanulók ($n=1628$ fő) tanulási motivációit és tanulásmódszertani sajátosságait. Megnéztük, hogy mely módszerek, eszközök használata a legjellemzőbb a tanulókra, amelyek a tanulás hatékonyságát növelik. Ezeket a nem, középiskola típusa és a képzési területek függvényében is elemeztük.

Láthatóvá vált, hogy a hallgatók az elektronikus tanulási környezetet részesítik előnyben, a hagyományos eszközök már nincsenek túlsúlyban. A tanulók értékelik az önállóságot és támogató tényezőként jelenik meg számukra, hogy érdekes és hasznosítható, amit tanulnak. A tanulási motiváció terén az érdeklődés, kíváncsiság, tudásvágy és a karriermotiváció faktorok emelkedtek ki a motivációs és külső tényezők pedig nehezítik összességében a tanulás folyamatát. A hallgatók tanulási stílusait vizsgálva nagyon szépen kirajzolódott Kozéki - Entwistle (1986) tanulási stratégiákra alkotott csoportosítása, melyben a felsőoktatási szakképzéses hallgatók esetében a reprodukálók, a mechanikus tanulást előtérbe helyező tanulók voltak túlsúlyban.

A bemutatandó eredmények választ adhatnak azokra a kérdésekre, hogy a felsőoktatási szakképzésben tanuló hallgatók mely módszerek, eszközök használatát részesítik előnyben, milyen akadályokkal találkozhatnak a tanulási folyamatukban, milyen tanulási módszerek, stratégiák figyelhetők meg az esetükben.

A DIGITÁLIS KOMPETENCIADEFICIT JELENSÉGE, ÉRTELMEZÉSI ÉS MÉRÉSI LEHETŐSÉGEI

Molnár György

Óbudai Egyetem - Kandó Kálmán Villamosmérnöki Kar

molnar.gyorgy@uni-obuda.hu

Tevékenységeinkre a technológiai háttér és az életvételi formák váltása jelentős hatással van, mint ahogyan az egyéb társadalmi tényezőket is folyamatosan formálja. A technológia már mindenhol jelen van a kérdés csupán annyi, hogy ezt milyen módon tudjuk felhasználni az életvitelünk, a tanulásunk, a karrierünk és a saját életvezetési modellünk támogatása érdekében. Ebben a helyzetben bizonyos kulcskompetenciák szerepe felértékelődik; ilyen a digitális kompetencia is. 2018-2021 között kialakult az Európai Unió ajánlások adaptálása során a hazai digitális kompetencia keretrendszerünk is (Forgó et al, 2019) négy célcsoportra vonatkozóan. A kompetenciaszintek meghatározásra kerültek konkrét példák és tevékenységek definiálásával.

A társadalmi és munkaerőpiaci elvárásoknak megfelelően a digitális kompetencia mára mint kulcskompetencia szerepel az elvárt készségek és képességek halmazában. Az oktatáspolitikai alapvető célkitűzéseinek megfelelően igyekszik felzárkózni a kor aktualitásaihoz, így az újonnan bevezetett kerettantervben már kiemelt szerepet kapnak a digitális területre irányuló fejlesztések. Alapfokú intézmények esetén alapvetően a digitális eszközök problémamegoldó és kritikus felhasználásának elsajátítása az elsődleges szempont, ezért nem csupán egy, hanem lehetőség szerint minden tantárgy tanmenetében meg kell jelennie a hozzá kapcsolódó tanulás-szervezési eljárásoknak. Mindennek természetesen előfeltétele, hogy a tantárgyat oktató pedagógus megfelelő szakértelemmel, bátran merje alkalmazni a vonatkozó eszköz- és módszertani megoldásokat.

A digitális kompetencia méréseket (Molnár-Nagy, 2022) sok hazai és külföldi (Pedro, 2022) kutató is kezdeményezte már, főként a pedagógusok körében. Ezekre saját mérőeszközöket alakítottak ki a kutatók, ugyanakkor emellett létrejöttek különböző projektek keretében központi online önértékelő mérőeszközök is, mint a MENTEP, a DigCompEdu, illetve a SELFIE. Előadásunkban ezek lényegi működését mutatjuk be, illetve egy a DigComEdu értékelőrendszer alapján elkészített saját digitális kompetenciamérő eszközt, valamint azok első eredményeit. Emellett rávilágítunk arra az érdekes összefüggésre, amelyet a digitális kompetencia deficit (Molnár, 2018) fogalmi köre jelent napjainkban, illetve a digitális idegenvezetők jelen és jövőbeli szerepükre. Elméleti és gyakorlati feltételezéseinket konkrét empirikus eredményekkel is alá kívánjuk támasztani, miközben feltárjuk a kompetencia deficitre vonatkozó elméleti okfejtésünket is.

HELYZETI TANULÁS (SITUATED LEARNING) ALKALMAZÁSI LEHETŐSÉGEI AZ ONLINE TANULÁSI KÖRNYEZETEKBE

Námesztovszkei Zsolt

Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar Szabadka

namesztovszkeizsolt@gmail.com

A versenypiaci szereplők igényei között az első között szerepel az az igény, hogy az online kurzus interaktív, érdekes legyen és az elsajátított ismeretek alkalmazhatóak legyenek valós (versenypiaci)helyzetekben. A lexikális tudással szemben felértékelődik a problémák-, feladatok gyakorlatias megoldását elősegítő kompetenciák rendszerének kifejlesztése. A kompetencia teljesítő képes tudást, a megszerzett tudásnak és a meglévő személyes adottságoknak-készségeknek egy adott, konkrét környezetben való alkalmazási képességét jelenti (Makó, 2015).

Erre az igényre nyújt megfelelő választ a helyzeti tanulás, amely létrehozását a korszerű információs és kommunikációs technológiák, valamint az innovatív oktatási platformok sokrétűen támogatnak. Ebben az esetben nem az ismeretek átadása a cél, hanem a készségek és jártasságok, valamint a komplex problémamegoldó képességek fejlesztése. Ezek a módszerek minden esetben a tanulók aktivitását igénylik és közös jellemzőjük, hogy a tanulók egy fiktív helyzetbe kerülnek, amelyben életszerű problémát kell megoldaniuk a saját tapasztalataik vagy a tanultak alapján. A helyzeti tanulás esetében a tudásteremtés folyamata kerül a fókuszba és megjelenik a tudás megosztása, amely sok esetben a mindennapi munkagyakorlat során jön létre. A szituatív oktatási környezetben a tanuló saját tudását nem kész rendszerként veszi át, hanem azt aktív "konstrukcióval" saját maga hozza létre (Petriné, 2004., Turcsányiné, 2005). A döntéseik után különböző újabb helyzetekbe kerülnek, így egy teljesen egyéni és testreszabott tanulási útvonalat tudnak bejárni. Az online tanulási környezetben megjelenő helyzeti tanulás eszköztárába tartoznak a szituációs játékok, amikor egy konfliktus köré épülő problémát kell megoldani, valamint a szerepjáték is, amikor valaki egy másik személy szerepét vagy feladatvégzését játssza el. Ezekhez a játékokhoz az online tanulási környezet megfelelő vizuális környezetet biztosít, amely kiegészíthető a multimédia különböző elemeivel, valamint az interakciót kiértékelő eszközökkel is.

Az előadásom során néhány saját fejlesztésű online helyzeti tanulóhoz kötődő megoldást mutatok be, olyan kurzusok felületén, amelyek elsősorban a versenypiaci szereplőinek készültek.

A 12-14 ÉVESEK DIGITÁLIS GYERMEKVÉDELMI PROFILJAI – AZ ONLINE KOCKÁZATI KITETTSÉG ÉS DIGITÁLIS JÓLLÉT TÜKRÉBEN

Németh Szilvia, Timár Borbála

T-Tudok Tudásmenedzsment és Oktatókutató Központ Zrt.,
Moholy-Nagy Művészeti Egyetem

nemeth.szilvia@t-tudok.hu, timar.borbala@djnkft.hu

A kutatás célja egy olyan, validált mérőeszköz kialakítása volt, amely segítségével kirajzolhatók a válaszadók digitális médiahasználati profiljai, az online kockázati kitettségükre és digitális jóllétükre vonatkozó adatok figyelembevételével. Közvetlen előzményül a 2021-ben megvalósult gyermekvédelmi szakellátásban élők digitális személyiségprofilozása című akciókutatás szolgált (Jakab és mtsai, 2022). Jelen kutatás e korábbi kismintás vizsgálat mérőeszközeinek továbbfejlesztésével, az eredményeknek egy nagyobb, heterogén mintán való tesztelését, a lekérdezési módszer, illetve a pilot kutatás során kialakult médiahasználati profilok megbízhatóságának ellenőrzését célozta.

Egy mintegy 300 fős, 12-14 éves tanulókból álló mintán teszteltük az elméleti modell erejét: egyértelműen megerősítést nyert, hogy a kifejlesztett diagnosztikai mérőeszköz nagymintán is működőképes, valid eredményeket ad, illetve az általa gyűjtött adatok alapján, a jelen előadásban bemutatandó módszertan segítségével, alkalmas válaszadói csoportok, ún. profilok létrehozására, amelyek ismeretében meghatározhatók célcsoport-specifikus beavatkozási pontok, megoldási javaslatok, és kifejleszthetők esetleges célzott „terápiás eljárások”. A személyiség-, és a digitális elégedettségi klaszterek egymásra vetítésével, valamint bizonyos háttérváltozók figyelembevételével összesen 20 válaszadói digitális profil volt körvonalazható. Noha a szakirodalom, az online kockázatok közül leginkább a képernyő előtt töltött időt, mint a mentális és fizikai egészséget negatívan befolyásoló tényezőt emeli ki (ld. például Walsh és mtsai 2018), kutatásunk rávilágít, hogy a tartalmi és kontextuális tényezők (Livingstone, 2018) és a szülői mediáció szerepe (Coyne et al. 2017) is nagy fontossággal bír. Megközelítésünk újdonsága, hogy a diagnosztikai mérőeszköz személyiségteszt-blokkokat, és a digitális jóllét felmérését szolgáló kérdéscsoportokat is tartalmaz. Többek között kitér a problémás közösségimédia-használat (Andreassen és mtsai, 2012), a közösségimédia-szorongás (Alkis Y. és mtsai 2016), és a külső megjelenés média által közvetített szociokulturális standardjainak (Papp és mtsai 2013) vizsgálatára is.

A jelen előadás célja a kutatás módszertani hátterének, illetve a validálási folyamat során kialakult médiahasználati profiloknak a bemutatása, különös tekintettel a digitális jóllét vonatkozásaira.

A KÖZÉPISKOLAI TÖRTÉNELEMOKTATÁST TÁMOGATÓ DIGITÁLIS FELÜLETEK ÖSSZEHASONLÍTÓ VIZSGÁLATÁNAK NÉHÁNY EREDMÉNYE

Pete József

Ciszterci Rend Nagy Lajos Gimnáziuma és Kollégiuma

pete.jozsef72@gmail.com

Az oktatást támogató digitális felületek, portálok használata napjainkban megkerülhetetlen Szerepük növekedésével örvendetesen bővül mennyiségük – és talán minőségük is. Ezen felületek értékelésére – szemben a tankönyvek elemzésére – azonban még kevés példa akad. Az előadás kísérletet tesz a digitális felületek, portálok értékelési kereteinek kimunkálására. Ennek sarokpontjait technikai, tartalmi és didaktikai szempontok képezik.

Három, a középiskolai történelemoktatásban használt digitális felület (NKP, KatTan, RefTantár) esetében elvégzett összehasonlító vizsgálat eredményei azt mutatják, hogy a szempontrendszer alkalmas a digitális felületek technikai és formai elemzésére.

A középkor témakörében elvégzett tartalmi és didaktikai elemzés során – Puentedura (2009) és Bloom rendszerét felhasználva (Anderson & Krathwohl, 2009.) – nyert eredmények azt mutatják, hogy a digitalizáltság tekintetében alapvetően a bővítés szintjén állnak a felületek: a helyettesítés mindegyik felületnél megfigyelhető, az NKP esetében a kiterjesztés is. A Bloom-féle taxonómia szerint a felületek digitális feladatai leginkább az ismeret és megértés szintjén mozognak, ritkán lépik túl az alkalmazás szintjét.

Megállapítható, hogy azokban az esetekben, amikor konkrét tankönyv áll a felület háttérében (NKP, KatTan), ott az analízis, szintézis és értékelés szintjét a tankönyvi feladatok biztosítják. A RefTantár esetében ezt külső alkalmazások feladatai támogatják.

Kérdéses ugyanakkor, hogy a digitális felületek mennyiben alkalmasak magasabb kognitív szintet jelentő feladatok elvégzésére. Hipotézisünk szerint ez más, kollaboratív feladatmegoldást lehetővé tevő felületekkel (pl. Teams, Classroom) kombinálva oldható meg hatékonyan.

Összegzésként megállapítható, hogy a vizsgált felületek – azok pedagógiai közegét is tekintetbe véve – alkalmasak a hatékony kompetenciafejlesztésre, tudásépítésre.

TANULÓI PREZENTÁCIÓK VIZSGÁLATA KONSZENZUÁLIS ÉRTÉKELÉSI TECHNIKÁVAL

Sinkovics Ádám

Pécsi Tudományegyetem OTDI

ado.sinkovics@gmail.com

Az oktatás világában alkalmazott hordozható okoseszközök – összefoglalóan a mobiltechnológia – alkalmazásának vizsgálata számos szempont és alkalmazási terület vizsgálatát jelenti. Hazai és nemzetközi kutatások rendszeresen foglalkoznak az okoseszközök intézményi implementációjának folyamatával (Winstead, 2022), mérik fel a pedagógusok eszközhasználati attitűdjeit és reflexióit az osztálytermi használat és az alkalmazott gyakorlatok, munkaformák kapcsán (Hercog és Racskó, 2016; Buda, 2017). A tanulói attitűdvizsgálatok a tanulói visszajelzésekkel foglalkoznak a tanulási motiváció és az eszközhasználathoz kapcsolódó emóciók feltárásával (Czékmán, 2018; Nikolopoulou, 2018).

Jelen kutatás a mobiltechnológia tanórai alkalmazásának vizsgálatát a tanulói produktumok elemzésén keresztül valósítja meg azzal a céllal, hogy feltárja, milyen jellemzői azonosíthatók a mobiltechnológia támogatásával megvalósított tanulási folyamatoknak. A kutatásban résztvevő tanulók mindannyian hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű középiskolai tanulók, mely csoport magas lemorzsolódási mutatói alapján (Fehérvári, 2015) különösen fontos vizsgálni azokat a beazonosítható jellemzőket, tényezőket, melyek az eredményes tanulási folyamatokat elősegíthetik.

A vizsgálat elemzési egysége középiskolai tanulók tanórai produktuma, mely a Google diák programban készített diárorokot jelent. A vizsgálat egy tanulócsoport tanulóinak (N:10) két tanév során készült munkáinak (N:40) elemzését foglalja magába Amabil által kifejlesztett konszenzuális értékelő technika (1982) jelen vizsgálatra adaptált alkalmazásával. Ennek során egy előre meghatározott kritériumrendszer alapján független szakértők értékelték a tanulói munkákat. A kapott végpontszámok átlaga transzformálta a strukturáltan adathalmaz elemeit számértékké, melyeket már statisztikai módszerekkel is lehetett vizsgálni.

Az előre meghatározott értékelési szempontok három területre, a szövegalkotásra, a feladatértésre (szövegértés) és a digitális kompetenciák használatára vonatkoztak. Az eredmények egymásra vetített diagramos ábrázolásában azonosíthatóvá vált az a minta, amely mindhárom vizsgált területen, két év intervallumában megmutatta a tanulói készségek alakulását. A trendvonal elemzése során világossá vált, hogy eltérő mértékben és ütemben erősödtek az értékelési szempontok alapján vizsgált tanulói kompetenciák, de mindhárom vizsgált területen fejlődés történt. A kutatás a mobiltechnológiával támogatott tanóraszervezés vizsgálata során a tanulói készségek erősödésének azonosításával hozzájárulhat a hátrányos helyzetű tanulók iskolai eredményességének elősegítéséhez, ezen kívül a praxis számára jól hasznosítható ismeretekkel is szolgálhat.

A PEDAGÓGUSOK KÖZÖTTI TUDÁSÁRAMLÁS MEGVALÓSULÁSA AZ ONLINE OKTATÁS IDEJÉN

Sípos Katalin

Pécsi Tudományegyetem „Oktatás és Társadalom” Neveléstudományi
Doktori Iskola

fzkata025@gmail.com

A kutatás során arra kerestem a választ, hogyan valósult meg a gyakorlati tudás átadása a pedagógusok között az online oktatás időszakában. Ennek feltárására Cheng (Abou-Zeid, Cheng, 2004) tudásáramlás modelljét alkalmaztam, az állításaimat – amelyekhez ötfokozatú Likert-skálát használtam - Halász Gábor által pedagógusokra vetített példái alapján dolgoztam ki. Ennek alapján a tudásáramlás körforgásának első pontja az externalizáció, vagyis a pedagógus ekkor a továbbképzésen, vagy informális keretek között mutatja be saját gyakorlatát, majd a kombináció fázisában az őt hallgató kollegák kérdeznek, és igyekeznek megérteni a bemutatott gyakorlatot. Ezt követően az internalizáció szakaszában megpróbálják beépíteni a hallottakat a saját tanóráikba, mely végül az utolsó lépés követ - a szocializáció - amikor óralátogatás keretében próbálnak meg elsajátítani egy-egy új gyakorlatot (Halász, 2015).

A vizsgálat során Jász-Nagykun-Szolnok megye pedagógusait kérdeztem meg, az online kérdőívet 55 tanár töltötte ki.

A pedagógusok közötti tudásáramlás feltárásához egymintás Wilcoxon-tesztet alkalmaztam.

Az eredmények alapján a pedagógusok egyetértenek abban, hogy a digitális platformokon, illetve közösségi oldalakon elérhető jó gyakorlatokat eredményesen sikerült átültetniük a tanórai keretek közé (átlag:3,40; $p=0,013$). Ugyanakkor azokat a gyakorlatokat, amelyek eredményesek voltak, megmutatták a kollégáiknak is, hogy tanulhassanak belőle (átlag:3,51; $p<0,001$). Azzal viszont nem értettek egyet, hogy a jó gyakorlataikat digitális platformokra töltötték fel, hogy mások is elsajátíthassák azt (átlag: 2,35; $p<0,001$), mint ahogy azzal sem, hogy olyan gyakorlatokat alkalmaztak volna, amelyeket online óralátogatások alkalmával volt lehetőségük megnézni (átlag: 2,13; $p<0,001$).

Amennyiben az átlagokat a tudásáramlás szakaszai szerint csoportosítva vizsgáljuk, az internalizáció (átlag: 3,21, $p=0,039$) megvalósulása jellemző a leginkább a pedagógusokra, míg az externalizáció (átlag: 2,55, $p<0,001$) és a szocializáció (átlag: 2,68, $p=0,010$) kevésbé.

Következésképp elmondható, hogy a gyakorlatokat egymás között megosztották, viszont ez inkább belső munkaközösségek tekintetében, intézményen belül valósult meg.

AZ OKTATÁS KORSZERŰ AUDIOVIZUÁLIS TERE: PEDADOME

Székeley Csilla Imola

Babes-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár, Ökumené Teológiai Kar

szcsillaimola@gmail.com

Kutatásom tárgya a 21. századi pedagógia kihívásaira adható válaszok feltérképezése: annak útjait keresem, hogyan szólíthatók meg különböző társadalmi rétegek és csoportok a saját személyes kérdéseik köré szervezett interdiszciplináris és interaktív foglalkozások által, az alternativitás szellemében. Tekintettel arra, hogy a reformpedagógiák és alternatív iskolai kísérletek hasonlóképpen indultak új utak keresésére a harmonikus személyiségfejlesztés érdekében, ezeket kutatásom kiindulópontjaként értelmezem, melyeket a jelen kor kontextusába helyezek és eszközként a lehető legmodernebb technikai megoldásokkal, ugyanakkor sokféle művészeti ág módszereivel és gyakorlatával ötvözök.

Ma már sokféle céllal, változatos módon használják a szabályos félgömb alakú, könnyűszerkezetes sátrat, illetve kupolaépületet (előbbinek angol neve: geodesic dome, utóbbié planetarium), amelynek alternatív iskolai változatát saját névalkotással PedaDome-nak nevezek. A geodéziai kupola terében szervezett audio-vizuális élménypedagógiai alkalmak és interaktív foglalkozások személyiségformáló és ismeretterjesztő hatásmechanizmusát érdemes vizsgálni azzal a céllal is, hogy az hogyan alkalmazható a pedagógia mellett a lelkigondozás, a prevenció stb. gyakorlatában.

Hozzáadaott értékek, előnyök: esztétikusság, komplexitás, azaz tér-hang-tartalom együtt hatnak a lélekre, multifunkcionalitás, mobilitás, hordozhatóság (a sátorkupola esetében), innovativitás, hirdetőfelület, korszerűség, magasszintű technológiai megoldások, élménygazdagság, sokszínűség programok, elhelyezés, célok, célcsoportok szempontjából, sokféle lehetőség a belső elrendezésre stb.

A kutatás újszerűsége és várható eredményei a különböző kupolaszerkezetek 21. századi könnyűvázaz, illetve planetárium-épület típusú terének pedagógiai célra való adaptálása, azaz egy korszerű „iskola” kialakítása, sajátos programok megtervezése és kidolgozása a lehető legkorszerűbb eszközökkel való tanítás-nevelés, pályaorientáció és közösségformálás érdekében. Új fókusszal kerülnek feldolgozásra már meglévő rendezvények, filmek, előadások és programok minden korosztály és célcsoport számára. A kutatás eredményeként egyfajta repertoár, illetve programleírás összeállítására is sor kerül, amelyben a lehető legjobban igyekszünk lefedni az érdeklődés különböző területeit, hogy a megszervezendő programok alkalmasak legyenek nemcsak gyerekek és fiatalok, hanem pedagógusok (tanítók, tanárok, óvodapedagógusok, nevelők), lelkipásztorok, és ifjúsági szervezetekben mentálhigiénével, egészségneveléssel foglalkozó szakemberek számára is.

AZ EGYIK GÉP KIMOSSA A RUHÁM, A MÁSIK MEG MEGÍRJA A HÁZIFELADATOM? A CHATGPT OKTATÁSI KIHÍVÁSAI

Szűts Zoltán

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem

szutszoltan@gmail.com

A ChatGPT a 2022-es évben robbant be a köztudatba és népszerűvé vált a tanulók körében. A ChatGPT egy gépi tanulási, önképző, neurális hálózat alapú szövegértelmező modell, amely képes beszélgetésekben való részvételre és a kérdésekre adott válaszok adására. A ChatGPT olyan algoritmus, amely képes szöveges üzeneteket írni és válaszolni rájuk, képes tanulni a felhasználó által megadott adatokból, és úgy tud válaszolni a kérdésekre, mintha egy ember tenné.

A mesterséges intelligencia és az algoritmusok használatát az oktatásban már több szerző vizsgálta, de állításom szerint a ChatGPT olyan változást hozhat az iskola világában, melyre a pedagógiának még nincsenek válaszai, ezért fontos, hogy vitát generáljunk a kérdésben. Előadásomban így technorealista nézőpontból mutatok rá oktatási használatának előnyeire és kihívásaira. Az előnyök között említem, hogy az oktatásban használhatnánk például olyan esetekben, amikor az oktató nem elérhető, de a tanulók mégis kérdésekkel fordulhatnak hozzá. A ChatGPT-vel az oktatók képesek automatikusan válaszolni a tanulók által felteendő kérdésekre, ami segíthet a tanulóknak a tananyag jobb megértésében és az elsajátításában. A kihívás, mellyel az oktatás szembesül legalább ilyen nagy, így az USA-ban az iskolák egy része meglepő gyorsasággal reagált és tiltó listára tette az algoritmust. ChatGPT használatának tilalma oka lehet, hogy az iskolák nem szeretnék, ha a tanulók a ChatGPT-t használnák, hogy megkerüljék a tanulást, vagy hogy kétes forrásból származó információkat osztogassanak meg másokkal. A ChatGPT képes ugyanis arra is, hogy kérésre essét írjon vagy megoldja a matematika feladatot. Emellett lehet, hogy az iskolák úgy érzik, hogy a ChatGPT használata káros hatással lehet a tanulók írásbeli készségeire és az emberi kommunikációra. Minden esetben fontos, hogy a tanulók felelősségteljesen használják a technológiát, és ne használják abból a célból, hogy megkerüljék a tanulást vagy akár akarataikon kívül is hamis információkat terjesszenek.

CAPTION-SUPPORTED LANGUAGE LEARNING – A REPLICATION CONTROL-GROUP EXPERIMENT

Thékes, István

GFE

jerrythekes@gmail.com

This study is the replication study conducted in 2021 by the author. This control-group investigation looked into the effects of captioning and subtitling amongst pre-intermediate (B1) Hungarian adult learners (N=32; 12 male and 20 female, M age=38.8, SD=5.26) of English. As in the previous, two major issues were considered: content comprehension and vocabulary acquisition.

Ample research has been carried out on captioning (also called “bimodal input” or “L2 subtitled video”), i.e. the display of transcriptions of the utterances of a video, and its effects on L2 learning (Arifani, 2021; Gou et al., 2021; Hosogoshi, 2016; Kaderoglu et al., 2021; Montero Perez et al., 2013; Teng, 2020). These instances of research likened captioned video to audio input and focused on general comprehension and in some cases on vocabulary learning as well. The current research supports the findings described in the literature.

In our experiment, as in 2021 spring, in 2022 fall, the control group (N=16) was given three randomly selected 10-minute TED presentations without captions whereas the treatment group (N=16) was given the same youtube videos with captions. Both groups stood the chance of watching the presentation three times. Four days following the video-watching sessions, the groups were provided with a general comprehension test with seven questions per video and the Vocabulary Levels Test (see Schmitt et al., 2004). The treatment group significantly exceeded in performance the control group on both tests ($t=2.32$, $p<.05$; $t=3.14$, $p<.05$, respectively). A delayed post-test was given and the same outcome was found. Classroom implications and limitations are discussed in the presentation.

MÉDIA ÉS DIZÁJN - EGY ÚJ KOMPLEX, INTERDISZCIPLINÁRIS EGYETEMI KÉPZÉSI SZAKIRÁNY FELÉPÍTÉSE ÉS A VISSZAJELZÉSEK

Vécsey Virág

ELTE BTK

vecseyvirag@gmail.com

A 2021/22-es tanévben indult el az ELTE BTK, Média és kommunikáció szak Média Dizájn szakiránya (specializációja). Az alapvetően verbális és írott kommunikációt és médiát, valamint a kultúra és média tágan értelmezett kereteit oktató és kutató műhely ezzel kiegészült egy vizuális képalkotó diszciplínával, amely a dizájn szemléletet oktatási-kutatási területe mellett pedagógiájában is alkalmazza. A hangsúlyos elméleti képzés mellé fel kellett építeni egy olyan technikai-technológiai kreativitást és vizualitást fejlesztő keretrendszer, amely a vizuális előképzettséggel nem, vagy csak csekély mértékben rendelkező hallgatókat készíti fel a kreatív ipar és a vizuális média, mint munkaterületek kihívásaira.

A digitális képi fordulat után a kommunikáció- és médiatudomány sem teheti már meg, hogy pedagógiai módszereiben ne reflektáljon a vizuális tanulás és megértés jelenvalóságára. A 21. század kihívásai egy olyan új, dizájnt, vizuális kommunikációt és tervezést magában foglaló interdiszciplína képét rajzolják ki, ahol a média és kommunikáció a vizuális kultúrával egy lényegyet alkotva új irányokba tereli magát az alkotó kreativitást is.

Az előadás első szakaszában röviden ismertetem azokat az elméleti kereteket, amelyek segítségével megalkottuk a média dizájn specializáció curriculumát. Különös hangsúlyt fektettünk a kreatívfejlés, a szoftverismeret, az érzékenyítés valamint a kritikai gondolkodás kialakítására, fejlesztésére. A képzés előképei közé az ulmi totális pedagógiát valamint a manchesteri critical studies hagyományait építettük be.

Az előadás második részében bemutatom az alkalmazott pedagógiai módszereket, stratégiákat. A curriculum és a képzés felépítésének folyamatát, valamint média dizájn képzés helyét egy alapvetően verbalításra épülő képzési rendszerben.

Az előadás befejező szakaszában hallgatói munkákon keresztül értékelem a program eddig sikerességét és a módszertanok beválásának mérésére is ajánlásokat fogalmazok meg.

Egy olyan új, dizájnt, vizuális és digitális kreativitást központba helyező társadalmilag érzékeny és kritikus komplex diszciplína képét fogalmazom meg, amely modellként is szolgálhat a hasonló képzések indításához.

HOGYAN TÁMOGASSUK A KURZUSDESIGN KIALAKÍTÁSÁT? - ÖNJÁRÓ KURZUSOKTÓL A SZEMÉLYRE SZABOTT MÓDSZERTANI KONZULTÁCIÓIG

Visnovitz Ferenc, Tóth-Mózer Szilvia

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Oktatási Igazgatóság, Oktatásfejlesztési
és Tehetség gondozási Osztály

visnovitz.ferenc@oktig.elte.hu, toth-mozer.szilvia@oktig.elte.hu

Az oktató szerepe az online tanulásmenedzsment rendszerben szükségszerűen más, mint a tanteremben, kurzusdesigneri feladatok is hárulnak rá, akár blended, akár teljesen online kurzusokat fejleszt. Miért is van szükség kurzusdesignra? Ha röviden szeretnénk megfogalmazni a kurzusdesigneri munka lényegét, akkor az az lenne, hogy meg kell állapítania, mit kellene megtanulniuk a hallgatóknak a kurzuson, és ki kell dolgoznia a tanulási eredmények figyelembevételével, hogy mi a legjobb módja annak, hogy a tananyagot a hallgatók számára hozzáférhetővé tegyék. A kurzusdesign rendszerez, hozzáférhetővé tesz, irányt mutat, és lehetőséget ad különböző típusú tartalmak és tevékenységek beépítésére, az inklúzióra, a tanulási folyamat során szükséges visszajelzésekre.

A jó kurzusdesign kialakítása többféle kompetenciát feltételez. Feltételezi, hogy az oktató birtokában van a szaktárgyi tudásnak, rendszerszemléletű, módszertanilag is felkészült, és a technológiához, az online tanulási környezet felépítéséhez és a tanulási-tanítási folyamat menedzseléséhez is ért. Túlzó elvárás volna?

Az oktatói autonómia nem kellene, hogy magányos vállalkozássá tegye a kurzustervezési munkát, hiszen a szakmai tartalmak átgondolása mellett a kurzusdesignban már kaphat partneri segítséget. Az egyetem oktatásfejlesztésért felelős szervezeti egysége sokat tehet azért, hogy felkészítse az oktatókat a kapcsolódó kihívásokra, amennyiben olyan módszertani szakembereket képez és alkalmaz, akik kurzusdesignerként tudnak együttműködni az oktatókkal az egyetem kurzusfejlesztési munkáit kísérve.

Az előadás két utat vázol a kurzusfejlesztési munka támogatására, amelyeken az ELTE Oktatási Igazgatóság Oktatásfejlesztési és Tehesség gondozási osztálya jár: (1) az oktatók számára ingyenesen és korlátlanul hozzáférhető önjáró kurzusokat (self-paced online course), amelyek egy komplex digitális kompetenciafejlesztő továbbképzési rendszer kisebb, kompakt egységei, illetve mintaként is szolgálnak a kurzusdesign kialakítását illetően, valamint (2) a személyre szabott módszertani konzultációkat, ahol két egyenrangú szakember, oktató és kurzusdesigner gondolkodik és dolgozik együtt azon, hogyan lehet a tanulási-tanítási folyamatot eredményesebbé tenni az online térben.